

dr Jan Byrski

Katedra Prawa Cywilnego i Gospodarczego
Wydział Finansów i Prawa

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
31-510 Kraków, ul. Rakowicka 27

A U T O R E F E R A T

sporządzony dla celów postępowania habilitacyjnego, zawierający informacje na temat uzyskanych stopni naukowych, przebiegu dotychczasowego zatrudnienia w jednostkach naukowych, wskazanie osiągnięcia naukowego w rozumieniu art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych.

I. Wstęp

Zgodnie z art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 882 ze zm., dalej „ustawa”), przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1165, dalej „rozporządzenie”) oraz Komunikatem Nr 6/2011 Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów, składam niniejszy autoreferat sporządzony dla celów postępowania habilitacyjnego, zawierający informacje na temat:

- 1) uzyskanych dyplomów, stopnia naukowego i tytułu zawodowego (pkt II)2
- 2) przebiegu dotychczasowego zatrudnienia w jednostkach naukowych (pkt III)2
- 3) przedmiotu zainteresowań naukowych i najważniejszych osiągnięć (pkt IV)3
- 4) wskazania osiągnięcia naukowego w myśl art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy (pkt V)4
- 5) omówienia pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych (pkt VI)27
 - referaty na konferencjach (pkt VII)35
 - udział w programach badawczych (pkt VIII)38
 - osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki (pkt IX)40
 - nagrody i wyróżnienia (pkt X)40
 - wykonane ekspertyzy oraz udział w zespołach eksperckich (pkt XI)41
 - staże w zagranicznych ośrodkach naukowych lub akademickich (pkt XII)42
 - członkostwo w organizacjach i towarzystwach naukowych (pkt XIII)42
- 6) przedstawienia planów naukowych (pkt XIV)43

II. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe i tytuły zawodowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

Tytuł zawodowy magistra prawa uzyskałem w czerwcu 2004 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Pracę magisterską zatytułowaną: „*Złożenie oświadczenia woli w postaci elektronicznej*” napisałem pod kierunkiem naukowym prof. dr hab. Fryderyka Zolla w Katedrze Prawa Cywilnego.

Zaraz po studiach magisterskich, w październiku 2004 r., rozpocząłem stacjonarne studia doktoranckie na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, które ukończyłem w 2008 r. **Stopień doktora nauk prawnych został mi nadany uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w dniu 23 czerwca 2008 roku po publicznej obronie rozprawy doktorskiej pt.: „*Tajemnica prawnie chroniona w działalności bankowej*”.** Promotorem w moim przewodzie doktorskim był prof. dr hab. Wojciech Pyziół, a recenzentami byli: prof. dr hab. Eugenia Fojcik-Mastalska z Uniwersytetu Wrocławskiego oraz prof. dr hab. Mirosław Stec z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Praca doktorska uzyskała **pierwsze miejsce w konkursie Narodowego Banku Polskiego w kategorii na najlepsze rozprawy doktorskie z prawa gospodarczego** napisane z wykorzystaniem ekonomicznej analizy prawa i badań empirycznych oraz została wydana w wydawnictwie C.H. Beck w 2010 roku.

W 2005 roku rozpocząłem aplikację adwokacką w Okręgowej Izbie Adwokackiej w Krakowie pod patronatem adw. prof. dr hab. Elżbiety Traple. Podczas aplikacji byłem wicestarostą grupy. **W 2009 roku zostałem wpisany na listę adwokatów.** Jeszcze przed wpisem na listę aplikantów adwokackich rozpocząłem pracę w kancelarii prawnej, w której mój patron jest do dnia dzisiejszego starszym wspólnikiem. W kancelarii tej od 2011 r. do chwili obecnej jestem wspólnikiem.

III. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

Po uzyskaniu tytułu zawodowego magistra prawa rozpocząłem pracę w **Instytucie Administracyjno-Ekonomicznym Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie** na stanowisku asystenta. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych zostałem tam zatrudniony na stanowisku wykładowcy, a następnie starszego wykładowcy i powierzone zostało mi kierownictwo bloku „e-administracja”. W Instytucie tym pracowałem do 30 września 2011 r. Od 1 października 2011 roku do chwili obecnej jestem zatrudniony

na stanowisku adiunkta w Katedrze Prawa Cywilnego i Gospodarczego Wydziału Finansów i Prawa Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Dodatkowo prowadzę zajęcia dydaktyczne w następujących jednostkach naukowych:

- 1) Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk – studia podyplomowe „Wykonywanie funkcji inspektora ochrony danych” (od 2015 roku).
- 2) Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie – studia podyplomowe „Zarządzanie projektami informatycznymi” (od 2013 roku).

W latach ubiegłych (2009-2012) prowadziłem też zajęcia na studiach podyplomowych „Społeczeństwo informacyjne” Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

IV. Przedmiot zainteresowań naukowych i najważniejsze osiągnięcia naukowe po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych

Od samego początku po obronie doktoratu, a następnie zatrudnienia w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, przedmiotem moich zainteresowań naukowych była problematyka prawa gospodarczego, a w szczególności prawa instytucji finansowych oraz prawa nowych technologii, w tym ochrony danych osobowych. Moje główne zainteresowania naukowe w obszarze prawa gospodarczego, w tym instytucji finansowych koncentrują się wokół: prawa bankowego, prawa usług płatniczych oraz prawa ubezpieczeń gospodarczych, a szczególnie ich obecnej ewolucji w związku z tzw. rozwojem innowacji finansowych (FinTech). Z tymi zagadnieniami prawnymi – obok publikacji naukowych i wystąpień na konferencjach – związane jest moje uczestnictwo w zespołach eksperckich i w pracach legislacyjnych nad nowymi regulacjami. W obszarze badań związanych z prawem nowych technologii szczególnie bliskie jest mi tzw. prawo handlu elektronicznego (e-commerce) oraz ochrona danych osobowych. Z tą ostatnią problematyką związana jest duża ilość moich opracowań naukowych i wystąpień konferencyjnych. Ze względu na specyfikę uczelni ekonomicznej i jej zróżnicowanych potrzeb w zakresie prawa, w ramach pracy w Katedrze Prawa Cywilnego i Gospodarczego UEK, podejmowałem także zagadnienia badawcze występujące na styku prawa nowych technologii i prawa własności intelektualnej, w tym związane z ochroną programów komputerowych z elementami sztucznej inteligencji.

Cały mój dorobek w zakresie publikacji po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych obejmuje 62 pozycje, dodatkowo 2 pozycje złożone do druku (razem 64 pozycje).

Dorobek naukowy stanowią 2 monografie (obydwie w serii Monografie Prawnicze wydane przez wydawnictwo C.H. Beck), 49 publikacji w czasopiśmie naukowych lub pracach zbiorowych w języku polskim i angielskim (w tym 2 oddane do druku), 12 publikacji popularyzatorskich w języku polskim i angielskim oraz 2 rozdziały w podręczniku akademickim (wykaz publikacji naukowych i popularyzatorskich znajduje się w załączniku nr 3 do wniosku).

Brałem udział w 40 konferencjach naukowych ogólnopolskich, międzynarodowych, w tym krajowych i zagranicznych – w 23 z nich uczestniczyłem w sposób aktywny, wygłaszając referaty w języku polskim, niemieckim i angielskim (wykaz konferencji znajduje się w załączniku nr 4 do wniosku). Udział w konferencjach międzynarodowych umożliwił mi także nawiązanie kontaktów z zagranicznymi ośrodkami naukowymi i rozpoczęcie głębszej współpracy naukowej z nimi.

Aktywnie uczestniczyłem lub uczestniczę w 7 programach badawczych, w tym w jednym międzynarodowym. W Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, gdzie jestem zatrudniony, pełniłem dodatkowo różne funkcje. Brałem między innymi udział w pracach Rady Studium Języków Obcych UEK, jako członek i reprezentant Wydziału Finansów i Prawa. Uczestniczyłem również w innych pracach organizacyjnych, w tym w Wydziałowej Komisji Programowo-Dydaktycznej ds. kierunku Bankowość i zarządzanie ryzykiem (szczegóły w załączniku nr 4 do wniosku).

Za pracę naukową i dydaktyczną otrzymałem łącznie 5 nagród Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, tj. 3 indywidualne nagrody za osiągnięcia naukowe, 1 zespołową nagrodę za osiągnięcia naukowe oraz 1 zespołową nagrodę za osiągnięcia dydaktyczne. Dodatkowo uzyskałem grant dla młodych naukowców UEK oraz zająłem czwarte miejsce w ogólnopolskim konkursie Rising Star – Prawnicy liderzy jutra 2013 dla prawników poniżej 35. roku życia.

V. Wskazanie osiągnięcia naukowego z art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki - monografia „Outsourcing w działalności dostawców usług płatniczych”.

Pierwszym i zasadniczym osiągnięciem naukowym, które przedkładam jako podstawę wniosku habilitacyjnego, jest monografia pt. „Outsourcing w działalności dostawców usług

płatniczych”, Wydawnictwo C.H. Beck, seria Monografie Prawnicze, Warszawa 2018, s. 527, ISBN: 978-83-812-8559-9. Recenzentem wydawniczym monografii jest dr hab. Monika Szaraniec.

Praca jest pierwszym w literaturze kompleksowym opracowaniem poświęconym **outsourcingowi w działalności dostawców usług płatniczych**. Dostawcami tymi są, działające jako podmioty prywatne, banki, instytucje kredytowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, instytucje płatnicze, biura usług płatniczych oraz nowe kategorie wprowadzane ze względu na implementację dyrektywy PSD 2¹, tj. małe instytucje płatnicze oraz dostawcy świadczący wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku. Działają oni na podstawie różnych ustaw. Konkuruje natomiast ze sobą na tym samym rynku usług płatniczych względem klienta. W doktrynie poczyniono wprawdzie wzmianki o outsourcingu w działalności bankowej, ale brakowało całościowego omówienia tej instytucji w odniesieniu i w porównaniu do innych rodzajów dostawców usług płatniczych. Dostawcami usług płatniczych są również podmioty publiczne, tj. Europejski Bank Centralny, Narodowy Bank Polski oraz banki centralne innego państwa członkowskiego, a także organy administracji publicznej, niemniej ze względu na jeden z głównych celów monografii, tj. porównanie instytucji outsourcingu dla konkurujących ze sobą prywatnych kategorii dostawców usług płatniczych, omówienie korzystania przez te podmioty publiczne z instytucji outsourcingu, zostało wyłączone z zakresu pracy.

W monografii dominuje problematyka publicznoprawna prawa gospodarczego. Nie do uniknięcia stało się jednak podjęcie przez mnie także wątków prywatnoprawnych, stanowiących uzupełnienie rozważań o charakterze publicznoprawnym. Instytucja outsourcingu stanowi bowiem konglomerat przepisów publiczno- i prywatnoprawnych prawa gospodarczego.

Znaczenie prawne instytucji outsourcingu (pojęcie pochodzi z angielskiego neologizmu *outside resource using*), w tym w działalności regulowanej, zostało ocenione również od strony zastosowania **metody ekonomicznej analizy prawa**, gdyż **problematyka usług płatniczych jest silnie powiązana z naukami ekonomicznymi**. Instytucja outsourcingu jest istotna tak pod względem teoretycznoprawnym, jak i praktycznym – zarówno dostawcy usług płatniczych korzystają szeroko z usług partnerów outsourcingowych, jak i klienci tych dostawców często

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) Nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz. Urz. UE L 337 z 2015 r., s. 35).

za pośrednictwem agentów zawierają określonego rodzaju umowy. Zakres instytucji outsourcingu jest obecnie uregulowany (ograniczony) ustawowo – między innymi w wyniku konieczności implementacji dyrektyw unijnych – a mimo to outsourcing jest ze względów ekonomicznych szeroko stosowany przez dostawców usług płatniczych wszystkich rodzajów.

Outsourcing w działalności dostawców usług płatniczych wiąże się nie tylko z przepisami prawa rynku finansowego, ustanawiającymi ramy prawne tej instytucji, ale także z innymi regulacjami dotyczącymi zlecenia (outsourcingu) wykonywania pewnych czynności na zewnątrz, znajdującymi też zastosowanie do dostawców usług płatniczych. Do tych regulacji należy zaliczyć w szczególności aspekty prawne związane z kwestiami pracowniczymi (tzw. outsourcing pracowniczy), zagadnienia podatkowe (m.in. odpowiednie opodatkowanie wykonywania czynności przez partnera outsourcingowego), czy też aspekty dotyczące ochrony danych osobowych (umowne powierzenie danych osobowych partnerowi outsourcingowemu).

Z wymienionych regulacji **najdonioślejsze znaczenie dla dostawców usług płatniczych mają przepisy odnoszące się do powierzenia przetwarzania danych osobowych**, gdyż konsekwencje nienależytej ochrony danych osobowych w outsourcingu mają – w przeciwieństwie do pozostałych przedstawionych regulacji – zarówno wymiar publicznoprawny (m.in. nakazanie rozwiązania umowy przez organ ochrony danych osobowych, nałożenie kar pieniężnych), jak i prywatnoprawny (np. solidarna odpowiedzialność dostawcy usług płatniczych i partnera outsourcingowego wobec podmiotu danych). Przedmiotem badań objęto zatem analizę instytucji outsourcingu przetwarzania danych osobowych przez dostawców usług płatniczych – pomijając analizę pozostałych ogólnych regulacji – zwłaszcza w aspekcie przepisów publicznoprawnych, jednak w odpowiednim zakresie także prywatnoprawnych. Podyktowane to zostało także tym, że obecnie wprowadzanie odpowiednich regulacji dotyczących outsourcingu danych osobowych ma za zadanie ustanowienie odpowiednich proporcji między dwoma wartościami. Z jednej strony istnieje prawo klienta (osoby fizycznej – podmiotu danych) dostawcy usług płatniczych do prywatności, realizowane w szczególności poprzez instytucję ochrony danych osobowych. Aktualne jest to zwłaszcza w tej chwili, w dobie przetwarzania danych klientów w dużych zbiorach danych z wykorzystaniem informacji z różnych źródeł, w tym z rejestrów publicznych lub mediów społecznościowych (tzw. *big data*). Z drugiej strony występuje interes dostawców usług płatniczych, dążących do uzyskania swobody w kontraktowaniu z wykorzystaniem instytucji outsourcingu danych osobowych – po to, aby uzyskać odpowiednie informacje

o kliencie w celu optymalnego oszacowania ryzyka realizacji danej usługi płatniczej. Dostawcy usług płatniczych utrzymują, że dzięki analizie w ramach outsourcingu danych osobowych (w tym profilowaniu, np. w celu oceny zdolności kredytowej) mogą podnieść jakość świadczonych usług, gdyż wybierają podmioty, które w obrębie zlecanych usług są ekspertami i dostarczają wiarygodnej informacji o kliencie – lepszej niż opracowana samodzielnie przez dostawcę usług płatniczych. Przeanalizowanie tych wartości z uwzględnieniem zasady proporcjonalności regulacji i ocena ich wzajemnego wpływu na nową unijną regulację w zakresie ochrony danych osobowych, wdrażaną obecnie do przepisów krajowych, umożliwiło wyznaczenie pożądanego (optymalnego) modelu nowej regulacji outsourcingu danych osobowych.

Wybór tematu pracy był uzasadniony z kilku dodatkowych powodów. Po pierwsze, stosunkowo nowe, poszczególne przepisy dotyczące outsourcingu w działalności dostawców usług płatniczych, nie były w literaturze przedmiotem szerszych opracowań naukowych, zwłaszcza w aspekcie ich wzajemnego porównania i ocenienia, a także wskazania ich wspólnych oraz odrębnych cech. Po drugie, nie było przeprowadzonych badań naukowych dotyczących outsourcingu w aspekcie nie tylko ustaw z prawa rynku finansowego, ale także ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych oraz nowej regulacji unijnej – ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO)², z uwzględnieniem dorobku orzeczniczego obu organów nadzorczych (Komisji Nadzoru Finansowego – KNF i Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych – GIODO) oraz judykatury. Nie przeprowadzono również dotychczas głębszej analizy nowych regulacji unijnych w zakresie outsourcingu, które zostały opublikowane dopiero pod koniec 2015 i w 2016 r. (dyrektywa PSD 2 i rozporządzenie RODO), z terminami implementacji i dostosowania do prawa krajowego w 2018 r. Oczywisty jest więc brak rozbudowanego dorobku doktryny w tym zakresie, a moja monografia stara się tę lukę wypełnić. Tym bardziej wydaje się, że problematyka i rozważania podjęte w pracy są bardzo aktualne i mogą być inspiracją dla polskiego projektodawcy. Mogą również stanowić asumpt do dalszej, szerszej dyskusji naukowej. Po trzecie, na kompleksowe omówienie instytucji outsourcingu w działalności dostawców usług płatniczych nałożona została analiza wykorzystania zasady proporcjonalności stanowienia i stosowania prawa, zwłaszcza w aspekcie wprowadzania do prawa krajowego

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 2016 r., s. 1).

tw. opcji narodowych z prawa unijnego, czy tworzenia norm *soft law* przez organy nadzorcze. Stanowi to istotne *novum* w dotychczasowej doktrynie prawnej.

Pierwszym celem naukowym (badawczym) pracy była analiza obowiązujących przepisów – przy uwzględnieniu metody dogmatycznej, historycznej i prawno-porównawczej – jak i ocena, czy wymagają one zmian, a jeżeli tak, to zaproponowanie *de lege ferenda* nowych przepisów związanych z regulacją outsourcingu poszczególnych rodzajów dostawców usług płatniczych. Dostawcy ci konkurują ze sobą na tym samym rynku usług płatniczych, tj. banki i instytucje kredytowe – z jednej strony, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe i w określonym zakresie Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa – z drugiej strony, oraz instytucje płatnicze, małe instytucje płatnicze, biura usług płatniczych i dostawcy świadczący wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku – z trzeciej strony. Wydaje się, więc uzasadniona *prima facie* teza, że wskazane jest, aby przepisy dotyczące outsourcingu były dla nich analogiczne; nieuprawnione wtedy byłoby stosowanie wykładni *a contrario*. Analiza instytucji outsourcingu w aspekcie wszystkich obowiązujących przepisów umożliwiła na też wykazanie, że instytucja outsourcingu przewiduje pewne wspólne cechy dla wszystkich omawianych rodzajów dostawców usług płatniczych.

Kolejnym celem naukowym (badawczym) pracy – po przeanalizowaniu obowiązujących przepisów z zakresu ochrony danych osobowych, przy uwzględnieniu wymienionych już metod badawczych – była próba wskazania kierunków dostosowania polskich regulacji dotyczących outsourcingu danych osobowych, znajdujących zastosowanie także do dostawców usług płatniczych, do ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, w zakresie dopuszczalnym do wprowadzenia przez RODO. Wydaje się, że nowe, unijne ogólne rozporządzenie o ochronie danych znacznie lepiej respektuje zasadę proporcjonalności wprowadzanych regulacji, ze względu m.in. na spójność uprawnień podmiotu danych oraz obowiązków krajowego organu nadzorczego, przejrzystość oraz celowość wprowadzanych rozwiązań prawnych. Niemniej regulacje dotyczące outsourcingu w ustawie o ochronie danych osobowych, w tym związane z przekazywaniem danych osobowych do państwa trzeciego (państwa spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego, EOG) oraz odnoszące się do realizacji uprawnień (żądań) podmiotu danych (osoby, której dane dotyczą), przewidują pewne odrębności w stosunku do prawa unijnego. Mogą być one, przy odpowiednim opracowaniu, wskazówką dla ustawodawcy krajowego przy dostosowywaniu polskiej regulacji do RODO.

Ostatnim celem naukowym (badawczym) pracy była analiza oraz ocena zmian i kierunków dalszej ingerencji prawa publicznego dotyczącego outsourcingu dostawców usług płatniczych w prawo prywatne, w szczególności w zasadę swobody umów, z uwzględnieniem zasady proporcjonalności regulacji.

Analiza i ocena została przeprowadzona w aspekcie obowiązującego prawa krajowego i unijnego, w tym tego, które dopiero ma zostać wdrożone. W prawodawstwie unijnym, jeśli porówna się w szczególności przepisy dyrektyw PSD 1 i PSD 2, widać zarysowującą się obecnie tendencję do braku wzmacniania obowiązków publicznoprawnych w zakresie regulacji outsourcingu dostawców usług płatniczych. Zauważalne jest to zwłaszcza w stosunku do nowowprowadzonych rodzajów dostawców. W odniesieniu do nich zaznacza się konieczność stosowania zasady proporcjonalności regulacji (m.in. ze względu na zakładaną mniejszą skalę prowadzonej przez nich działalności), w szczególności w odniesieniu do możliwości zliberalizowania wobec nich reguł korzystania z outsourcingu w przepisach krajowych, względem obowiązków przewidzianych dla instytucji płatniczej³.

Zasada proporcjonalności regulacji została przeanalizowana zarówno w aspekcie proporcjonalności stanowienia prawa przez prawodawcę (m.in. regulacja powinna być odpowiednia, konieczna i proporcjonalna *sensu stricto* w stosunku do celu jej ustanowienia), jak i w kontekście wykorzystania zasady proporcjonalności przy wykładni (stosowaniu) przepisów prawa, w tym przez organy publiczne (brak interpretacji prawa, w tym w ramach norm *soft law*, w sposób prowadzący do nieuzasadnionej ingerencji w prawo prywatne). O ile zakres zasady proporcjonalności wykładni przepisów prawa jest w tym względzie ograniczony – organy publiczne mogą działać wyłącznie na podstawie i w ramach przepisów – o tyle jest on o wiele szerszy w aspekcie stosowania zasady proporcjonalności do ustawodawcy. Zasadę tę wykorzystano również do wniosku wprowadzenia *de lege ferenda* danej regulacji w przypadku jej obecnego braku, a przy istnieniu takiej potrzeby albo wniosku o usunięcie lub zmianę danej regulacji, w przypadku niespełnienia testu proporcjonalności.

Praca pod względem konstrukcyjnym składa się z pięciu rozdziałów. Rozdział I ma charakter wprowadzający do zagadnień outsourcingu (związanych z naukami

³ Stanowi to wyraz odrębnego podejścia prawodawcy unijnego w stosunku do outsourcingu (pośrednictwa) na poszczególnych rynkach finansowych ze względu na ich specyfikę. W pośrednictwie ubezpieczeniowym, zdaniem prawodawcy unijnego, konieczne okazało się wzmocnienie ochrony klienta usługi ubezpieczeniowej w relacjach z pośrednikiem ubezpieczeniowym, a co za tym idzie – rozszerzenie zakresu uregulowania warunków podejmowania i wykonywania przez niego działalności gospodarczej (wzrost obowiązków publicznoprawnych): zob. dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 26 z 2016 r., s. 19).

ekonomicznymi, naukami o zarządzaniu i prawnymi), jak i przedstawia wspólne dla wszystkich rodzajów dostawców usług płatniczych rozważania prawne odnoszące się do outsourcingu. Rozdziały II–IV dokonują analizy poszczególnych ustaw w zakresie outsourcingu dostawców usług płatniczych. Rozdział II dotyczy outsourcingu bankowego, rozdział III – outsourcingu spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, a rozdział IV – outsourcingu instytucji płatniczych, małych instytucji płatniczych, biur usług płatniczych i dostawców świadczących wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku. Konstrukcja rozdziałów II–IV jest podobna do siebie, gdyż ułatwia to wskazanie podobieństw i różnic prezentowanych rozwiązań prawnych oraz umożliwia zaproponowanie postulatów *de lege ferenda*, ze względu na porównanie poszczególnych ustaw. Kolejność tych rozdziałów ma natomiast historyczne uzasadnienie w kształtowaniu się roli poszczególnych kategorii dostawców usług płatniczych na rynku finansowym. Rozdział V dotyczy outsourcingu danych osobowych przez wszystkie rodzaje dostawców usług płatniczych. Taka struktura pracy ma swoje uzasadnienie ze względu na postawione we wprowadzeniu cele naukowe (badawcze) i tezy.

W rozdziale I zawarto przede wszystkim rozważania dotyczące zmieniającej się roli (ewolucji) instytucji outsourcingu i perspektywy kierunków jego dalszego rozwoju, w tym na rynku dostawców usług płatniczych. Analiza umożliwiła przedstawienie postulatów zmian przepisów w krótkiej perspektywie, ze względu na aktualny poziom rozwoju technologicznego – z jednej strony oraz bezpieczeństwo systemu zarządzania ryzykiem związanym z działalnością dostawców usług płatniczych – z drugiej strony. Przedstawiono również prawdopodobne dalsze kierunki rozwoju outsourcingu w dłuższej perspektywie, z prezentacją nowatorskiego podejścia do przyszłych dylematów prawnych, z jakimi będą musieli się zmierzyć prawodawca unijny i krajowy. Omówione korzyści (zalety), jak i zagrożenia (ryzyka) związane z outsourcingiem, zarówno dla zleceniodawcy, jak i partnera outsourcingowego, pozwoliły mi na sformułowanie ogólnych stwierdzeń. Wskazano więc, że zarówno podstawowe korzyści, jak i zagrożenia korzystania z outsourcingu są wspólne dla wszystkich kategorii dostawców usług płatniczych. Przeanalizowano ogólne cechy, cele i motywy outsourcingu przy zastosowaniu metod (wytycznych) z nauk ekonomicznych i zarządzania, wraz z ich analizą prawną odnoszącą się do odpowiedzi na pytanie, czy te cele i motywy powinny być wspólne dla outsourcingu wszystkich rodzajów dostawców usług płatniczych. Wykazano, że od strony prawnej najlepszym sposobem uregulowania tych aspektów (badania celów i motywów) outsourcingu będą regulacje *soft law*, gdyż dają one większą elastyczność w ich wdrażaniu

przez dostawcę usług płatniczych (zasada: zastosuj albo wytłumacz). Niezasadne byłoby wprowadzanie ustawowych wymogów publicznoprawnych zobowiązujących dostawcę do analizy korzyści i zagrożeń przed podjęciem decyzji o skorzystaniu z outsourcingu.

W dalszej kolejności w rozdziale I scharakteryzowano wszystkie kategorie dostawców usług płatniczych – działających, jako podmioty prywatne i publiczne – wraz z zaznaczeniem, wobec którego rodzaju istnieją szczególne regulacje prawne dotyczące outsourcingu, a względem którego nie ma takich przepisów. Na zakończenie rozdziału analizie zostały poddane wspólne zagadnienia prawne, których stosowanie rzutuje również na rozważania w następnych rozdziałach dotyczących poszczególnych rodzajów dostawców usług płatniczych. Do tych zagadnień należą:

1) charakter prawny pism Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) dotyczących outsourcingu – z wykazaniem ich obecnie zróżnicowanej natury prawnej;

2) uprawnienia nadzorcze Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB) – ze wskazaniem, że mają one pierwszeństwo przed decyzjami krajowych organów nadzoru w odniesieniu do dostawcy usług płatniczych korzystającego z outsourcingu;

3) rozumienie zasady proporcjonalności regulacji – z udowodnieniem zasadności jej wykorzystania zarówno przy wykładni przepisów dotyczących outsourcingu, jak i stawianiu postulatów *de lege ferenda*, oraz

4) podstawa prawna outsourcingu – z przedstawieniem *essentialia negotii* umowy agencyjnej i elementów umowy nienazwanej.

W doktrynie brakuje zgodności, co do charakteru prawnego uchwał KNF w sprawie wydawania rekomendacji. Jeśli chodzi o ten rodzaj uchwał KNF, należy przychylić się do poglądu, że nie powinny one posiadać przymiotu prawa wewnętrznego. Każdorazowo powinny one przybrać natomiast formę umożliwiającą wytłumaczenie się przez dostawcę usług płatniczych i poinformowanie organu nadzoru, w jaki sposób zamierza osiągnąć cele, dla realizacji których zostały wydane rekomendacje. Podobnie do rekomendacji KNF wszelkie inne pisma (komunikaty) KNF nie mogą być zaliczane do prawa wewnętrznego, lecz będą jedynie instrumentem niewiążącym w postaci *soft law*. Słusznie więc w Prawie bankowym ogólne uprawnienie KNF do ich wydawania zostało zastąpione delegacją ustawową do opublikowania odpowiedniego rozporządzenia wykonawczego przez wskazanego ministra.

Wykazano, że EUNB ma w odpowiednich sytuacjach uprawnienie do wydania decyzji indywidualanej skierowanej do dostawcy usług płatniczych korzystającego

z **outsourcingu**. Decyzja taka zobowiąże dostawcę do podjęcia działań niezbędnych do wypełnienia jego obowiązków wynikających z prawa Unii Europejskiej (UE), w tym do zaprzestania określonych działań. Mimo problemów przy łącznym stosowaniu środków nadzorczych przez EUNB i KNF, należy zaakceptować wprowadzenie możliwości bezpośredniego oddziaływania przez EUNB na dostawców usług płatniczych, co stanowi istotne *novum* w nadzorze publicznoprawnym.

Przeprowadzona analiza dowiodła, że zasadę proporcjonalności regulacji w zakresie stanowienia prawa należy wykorzystywać do wniosku o wprowadzeniu *de lege ferenda* danego uregulowania w przypadku jego obecnego braku, a przy istnieniu takiej potrzeby albo wniosku o usunięcie lub zmianę danej regulacji – w przypadku niespełnienia testu proporcjonalności. W moim przekonaniu należy **pozytywnie postrzegać fakt, że zasada proporcjonalności jest w ostatnich czasach formułowana w uchwałach KNF w sprawie rekomendacji.**

Przepisy prawa UE nie wymagają szczególnej formy czynności prawnych dla umowy zarówno z agentem, jak i z podmiotem świadczącym czynności faktyczne w ramach outsourcingu dla żadnego z rodzajów dostawcy usług płatniczych. Nie wydaje się więc słuszne wprowadzanie formy pisemnej pod rygorem nieważności dla umowy agencyjnej w poszczególnych regulacjach krajowych dotyczących outsourcingu.

Na początku rozdziału II przeanalizowano wzajemną relację różnych ustaw ustanawiających regulacje odnoszące się do outsourcingu, która pozwoliła przedstawić propozycję łącznej interpretacji tych przepisów dla banków z uwzględnieniem kolizyjnych zasad wykładni. Banki na rynku polskim działają głównie, jako banki uniwersalne, a więc często wykonują również pozabankową działalność finansową, która zawiera własne uregulowania w zakresie outsourcingu. W zakresie działalności inwestycyjnej banków z ustawy o obrocie instrumentami finansowymi należy jedynie uzupełniająco stosować przepisy o outsourcingu z ustawy - Prawo bankowe. Oznacza to, z jednej strony, możliwość wykorzystania podoutsourcingu bankowego, z drugiej zaś strony, konieczność uzyskania *de lege lata* zezwolenia KNF na outsourcing zagraniczny. W odniesieniu do świadczenia przez bank usług płatniczych we własnym imieniu, pośrednictwa ubezpieczeniowego oraz pośrednictwa dla otwartych i dobrowolnych funduszy emerytalnych, znajdują zastosowanie wyłącznie przepisy o outsourcingu z ustawy - Prawo bankowe, jeżeli zlecałby je bank na zewnątrz. W zakresie regulacji pośrednictwa kredytu hipotecznego będą natomiast miały zastosowanie jedynie przepisy o outsourcingu z ustawy o kredycie hipotecznym oraz

o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami, z wyłączeniem przepisów z ustawy - Prawo bankowe.

Następnie w rozdziale II – ze względu na przyjętą systematykę rozdziałów II–IV – poddano badaniu prawnemu zakres podmiotowy, czasowy i przedmiotowy outsourcingu w działalności bankowej. Wskazano, że regulacje outsourcingu bankowego w zakresie podmiotowym znajdują odpowiednie zastosowanie do banku hipotecznego i banku spółdzielczego oraz przeanalizowano, w jakim stopniu środki nadzorcze KNF dotyczące outsourcingu będą stosowane do (oddziału) instytucji kredytowej. Szczególną uwagę poświęcono podoutsourcingowi, który został wyraźnie uregulowany jedynie w ustawie - Prawo bankowe, z aprobatą jego wprowadzenia co do zasady, ale z krytycznymi uwagami co do jego obecnego zakresu w szczególności. Zaproponowana przez mnie nowa wykładnia dotycząca dopuszczalnego dalszego podoutsourcingu bankowego uczyniłaby regulacje bardziej spójną i przejrzystą, z korzyścią dla banków, partnerów outsourcingowych i klientów banków.

W drugiej części rozdziału II przeanalizowano szczególne regulacje dotyczące warunków zgodnego z prawem outsourcingu bankowego, w tym z jednej strony – obowiązki nałożone na bank, a z drugiej strony – obowiązki obciążające partnera outsourcingowego (w tym Poczta Polska), z wykazaniem nieadekwatności istnienia niektórych obowiązków *de lege lata*. Rozdział kończy się przedstawieniem środków nadzorczych KNF, w tym przepisów dotyczących outsourcingu zagranicznego, w szczególności omówieniem zliberalizowanych obecnie wymagań odnoszących się do wniosku banku o uzyskanie zezwolenia KNF na powierzenie wykonywania czynności bankowych do państwa spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG)⁴. Wskazano, że **tendencja do liberalizowania przepisów krajowych odnoszących się do outsourcingu powinna nadal postępować, m.in. w zakresie obowiązków partnera outsourcingowego z tej samej grupy kapitałowej, co bank**. Wniosek ten uzasadniony jest zasadą proporcjonalności regulacji. Podkreślono potrzebę wydania fakultatywnego rozporządzenia wykonawczego dotyczącego warunków funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem związanym z outsourcingiem. Mogłoby być ono cenną wskazówką w ocenie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem związanym z outsourcingiem w działalności bankowej.

⁴ Te regulacje wynikają z nowowydanego rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 10 maja 2017 r. w sprawie wykazu dokumentów dołączanych przez bank do wniosku o wydanie zezwolenia na powierzenie przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu wykonywaniu pośrednictwa w zakresie niektórych czynności (Dz. U. poz. 960).

Wykazano, że *de lege ferenda* powinno się usunąć wymóg uzyskania przez bank zezwolenia KNF na outsourcing zagraniczny do państwa spoza EOG i zastąpić go wyłącznie obowiązkiem notyfikacji KNF z odpowiednim wyprzedzeniem. Nie niesie on obecnie tak znacznego wzrostu ryzyka w porównaniu do outsourcingu w obrębie EOG, a postępowania przed KNF trwają średnio ponad rok. Przeprowadzona analiza udowodniła, że również obecny wymóg uzyskania przez bank zezwolenia KNF na outsourcing „innych czynności” (czynności innych niż wymienione czynności bankowe i niebankowe w ustawie - Prawo bankowe) nie powinien dotyczyć pośrednictwa w wykonywaniu innych czynności niebankowych; powierzenie ich wykonywania przez bank powinno się odbywać się na takich samych zasadach, jak outsourcing wykonywania czynności faktycznych związanych z działalnością bankową (brak konieczności uzyskiwania zezwolenia KNF). Wszystkie te restrykcje prawne nie mają swoich odpowiedników w regulacjach unijnych, a ich utrzymywanie czyni regulacje polskie mniej atrakcyjnymi w porównaniu do unormowań innych państw członkowskich. Nie spełniają też one testu proporcjonalności regulacji.

Rozważania w rozdziale III dotyczą outsourcingu spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (Kasy Krajowej). Podmioty te prowadzą działalność konkurencyjną do banków, ich znaczenie dla gospodarki wzrasta, a również korzystają one – na podstawie stosunkowo niedawno wprowadzonych przepisów – z usług partnerów outsourcingowych. W rozdziale III wykazano podobieństwa i różnice z regulacjami dotyczącymi outsourcingu w działalności bankowej oraz proponując odpowiednie zmiany *de lege ferenda*. W ramach analizy dokonanej w rozdziale III zwrócono uwagę, że ustawodawca w zakresie nowowprowadzanych przepisów dotyczących outsourcingu kas słusznie bazował na zliberalizowanych przepisach ustawy - Prawo bankowe, ale wprowadził jednocześnie odrębności ze względu na specyfikę kas oraz ograniczony zakres działalności kas (wyłącznie dla członków kasy). Do tych odrębności zaliczyć wypada również przepisy odnoszące się do Kasy Krajowej, która nie może obecnie wykorzystywać partnerów zewnętrznych do prowadzenia swojej działalności. Wydaje się jednak, że brak *de lege lata* możliwości korzystania przez Kasę Krajową z usług partnerów outsourcingowych narusza zasadę proporcjonalności ingerencji ustawodawcy w prowadzeniu działalności przez Kasę Krajową oraz w jej spółdzielczy charakter; zatem wskazana byłaby tu zmiana *de lege ferenda*. Zaproponowana konstrukcja wprowadzenia odpowiednich regulacji odnoszących się do podoutsourcingu kas, który *de lege lata* jest

zakazany, wpłynęłaby natomiast pozytywnie na działalność kas oraz uczyniła regulacje dotyczące outsourcingu kas bardziej spójne i przejrzyste.

W rozdziale III poddano analizie zakres podmiotowy, czasowy i przedmiotowy outsourcingu spółdzielczych kas. W zakresie przedmiotowym outsourcingu kas wskazano na konieczności tożsamego rozumienia – tak jak na podstawie ustawy - Prawo bankowe – zwrotu „czynności faktyczne związane z wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o spółdzielczych kasach”. Przeanalizowano szczególne uprawnienia kas w zakresie pośrednictwa w działalności funduszy inwestycyjnych oraz wydawaniu pieniądza elektronicznego wraz z zaznaczeniem, które z przepisów odnoszących się do outsourcingu znajdują zastosowanie do tego pośrednictwa. Wykazano zasadność usunięcia przepisu zakazującego ograniczanie odpowiedzialności partnera outsourcingowego wobec kasy, z argumentami analogicznymi, jak w przypadku uzasadniania tego postulatu, w odniesieniu do ustawy - Prawo bankowe. Analiza zagadnień prawnych przeprowadzona w rozdziale III uzasadnia zgłoszenie postulatu wprowadzenia obowiązku uwzględniania ryzyka związanego z outsourcingiem w systemie zarządzania ryzykiem kas; tak jak to zostało wprowadzone w odniesieniu do banków, ze względu na nowelizację z 2011 r. ustawy - Prawo bankowe.

Podobnie jak w przypadku rozdziału II omówiono warunki zgodnego z prawem outsourcingu spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych oraz środki nadzorcze KNF wobec kasy, członków zarządu kasy oraz partnera outsourcingowego w stosunku do powierzenia wykonywania czynności, w tym w związku z outsourcingiem poza EOG. Zasadnicza wartość tych rozważań pozwala przyjąć, że outsourcing w działalności kas, podobnie jak w przypadku outsourcingu bankowego, powinien ulegać stosunkowej liberalizacji obowiązków publicznoprawnych, w myśl zasady proporcjonalności stanowienia regulacji, z przesunięciem ciężaru tych obowiązków na relację umowną. Wydaje się słuszne, aby *de lege ferenda* wprowadzić jedynie obowiązek poinformowania (notyfikacji) KNF w zakresie outsourcingu zagranicznego kas. Udowodniono, że obecny obowiązek uzyskiwania zezwolenia KNF na outsourcing zagraniczny jest nieproporcjonalny i nie zwiększa *per se* bezpieczeństwa prowadzenia działalności przez kasę. W tym przypadku powinno więc nastąpić przesunięcie ciężaru obowiązków publicznoprawnych na relację umowną kasy z partnerem outsourcingowym.

W rozdziale IV na początku omówiono, nieanalizowany dotychczas w literaturze, zakres outsourcingu płatniczego poprzez przedstawienie usług płatniczych, w tym nowych

usług płatniczych, które zostały uregulowane w dyrektywie PSD 2 oraz w projekcie nowelizacji ustawy o usługach płatniczych implementującej dyrektywę PSD 2⁵. Wykazano, że w przepisach przejściowych projektu ustawy nowelizującej brakuje odniesienia do biur usług płatniczych. Wprowadzony i prawidłowo doprecyzowany został natomiast w przepisach przejściowych obowiązek przekazania do KNF odpowiednich informacji dotyczących struktury organizacyjnej przez instytucję płatniczą (w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji), a w stosownych przypadkach opisu planowanego korzystania z usług agentów i oddziałów, a także kontroli zdalnych i na miejscu, które to instytucja płatnicza zobowiązuje się przeprowadzać, co najmniej raz w roku, oraz opisu rozwiązań w zakresie outsourcingu. Ten nowo doprecyzowany obowiązek umowny, przyznający uprawnienia kontrolne instytucji płatniczej wobec partnera outsourcingowego, zwiększa rolę regulacji prywatnoprawnych oddziaływania przez nią na partnera, nie angażując jednak bezpośrednio organu nadzoru.

W pierwszej części rozdziału IV oceniono zasadność – w ramach analizy zakresu podmiotowego, czasowego i przedmiotowego outsourcingu płatniczego – licznych wyłączeń w stosowaniu dyrektywy PSD 2 (brak takich wyłączeń w przypadku ustawy - Prawo bankowe i ustawy o spółdzielczych kasach). Zmiany w zakresie wyłączeń stosowania dyrektywy PSD 2 względem dyrektywy PSD 1 pozwalają zauważyć tendencje projektodawcy unijnego do uszczelnienia systemu regulowanego świadczenia usług płatniczych, z jednoczesnym poszerzeniem nadzorowanych kategorii dostawców usług płatniczych. Wyłączenia stały się, więc bardziej precyzyjne i podmiotom dotychczas zwolnionym ze stosowania dyrektywy trudniej się na nie powołać. W konsekwencji większa liczba dostawców usług staje się dostawcami usług płatniczych, nawet, jeżeli nie wchodzi w posiadanie środków płatniczych będących przedmiotem transakcji. Jeśli zatem powierzają wykonywanie czynności na zewnątrz, zostają oni zobowiązani do stosowania instytucji outsourcingu płatniczego, która jednak w porównaniu do dyrektywy PSD 1 nie uległa zasadniczym zmianom.

W drugiej części rozdziału IV scharakteryzowano środki nadzorcze KNF względem instytucji płatniczej, malej instytucji płatniczej, biura usług płatniczych oraz dostawcy świadczącego wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku oraz wobec partnera outsourcingowego. Dowiedziono, że wskazana jest konieczność podczas implementacji

⁵ Projekt z dnia 22 stycznia 2018 r. ustawy o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/96A076671691656AC1258220004B8F54/%24Fjle/2225.pdf> – implementujący dyrektywę PSD 2, dalej „ustawa nowelizująca”.

dyrektywy PSD 2 uzupełnienia ustawy o usługach płatniczych – w celu uczynienia jej bardziej spójną – o przepisy umożliwiające KNF nakazanie hybrydowemu biuru usług płatniczych prawne i organizacyjne wyodrębnienie działalności w zakresie świadczenia przez niego usług płatniczych. Takie uprawnienie KNF posiada w odniesieniu do instytucji płatniczej i brak jest uzasadnienia, aby nie przyznać go także wobec biura usług płatniczych. Zaproponowana konstrukcja czyni przepisy bardziej przejrzyste oraz zapobiega dyskryminacji różnych kategorii dostawców usług płatniczych prowadzących działalność na rynku finansowym. W ramach analizy wykazano słuszność podziału outsourcingu płatniczego na outsourcing agencyjny (umowa z agentem) lub zlecenie wykonywania funkcji (czynności) operacyjnych, z podziałem na outsourcing czynności istotnych i innych niż istotne (umowa z przedsiębiorcą). Wskazano na przykładach, że nie zawsze, nawet, jeżeli dochodzi do przekazania do partnera outsourcingowego informacji objętych tajemnicą płatniczą, mamy do czynienia z outsourcingiem czynności istotnych. W przypadku jedynie outsourcingu danych archiwalnych stanowiących tajemnicę płatniczą, będzie to wyłącznie outsourcing czynności innych niż istotne, gdyż niewykonanie tej czynności operacyjnej nie zagraża ciągłości świadczonych przez nią usług płatniczych. W przeciwieństwie do dyrektyw PSD 1 i PSD 2, **ustawa o usługach płatniczych nakłada na instytucję płatniczą obowiązek powiadomienia KNF o zamiarze zawarcia umowy outsourcingu na co najmniej 14 dni przed jej zawarciem, wyłącznie w zakresie powierzenia istotnych czynności operacyjnych.** Dyrektywy PSD 1 i PSD 2 wymagają natomiast takiego powiadomienia w zakresie powierzenia wszelkich funkcji (czynności) operacyjnych, nie tylko tych istotnych. **Utrzymanie w ustawie o usługach płatniczych obecnego rozwiązania jest jednak słuszne i spełnia test proporcjonalności regulacji,** gdyż łącznie z nim został wprowadzony – nieznanym dyrektywom PSD 1 i PSD 2 – obowiązek prowadzenia przez instytucję płatniczą ewidencji wszystkich umów outsourcingu (czynności istotnych i nieistotnych). Pozostawienie nadal tego rozwiązania zwiększa pewność regulacji outsourcingu i czyni przepisy prawne dotyczące outsourcingu bardziej oczywistymi.

Przepisy dyrektywy PSD 2 dotyczące outsourcingu nie wymagają wyrażenia zgody (zezwoleń) przez organ nadzoru na outsourcing zagraniczny poza EOG. **Należy postulować, aby takie rozwiązanie na wzór dyrektywy PSD 2 zostało wprowadzone do ustawy - Prawo bankowe i ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych.** Taki zabieg legislacyjny uporządkowałby i ujednoliciłby regulację w zakresie outsourcingu zagranicznego poza EOG wszystkich kategorii dostawców usług płatniczych. Zaproponowane rozwiązanie

koresponduje z nowymi regulacjami w zakresie przekazywania danych osobowych do państwa trzeciego wynikającymi z RODO, w których zezwolenie ze strony organu nadzorczego jest tylko jednym z wielu sposobów zapewnienia odpowiednich zabezpieczeń (obok standardowych klauzul umownych lub wiążących reguł korporacyjnych). Artykuł 28 ust. 1 dyrektywy PSD 2 *explicite* stanowi natomiast, że w przypadku, gdy instytucja płatnicza zamierza w ramach outsourcingu zlecić wykonywanie funkcji operacyjnych usług płatniczych innym podmiotom w przyjmującym państwie członkowskim, powiadamia o tym właściwe organy państwa członkowskiego pochodzenia (nie zaś uzyskuje zezwolenie). W konsekwencji *de lege ferenda* należy znowelizować przepisy ustawy o usługach płatniczych dotyczące takiego zawiadomienia KNF, także o sytuacji powierzenia wykonywania czynności do państwa spoza EOG.

Prawodawca unijny w dyrektywie PSD 2 wprowadza obowiązek, aby agenci lub oddziały działające w imieniu instytucji płatniczej informowali o tym fakcie użytkowników usług płatniczych. W ustawie o usługach płatniczych rozszerzono ten obowiązek także na innych przedsiębiorców (wykonujących czynności faktyczne związane z usługami płatniczymi na rzecz instytucji płatniczej), kierując się koniecznością szerszej ochrony informacyjnej użytkowników. Nie wydaje się właściwe zmienianie tej regulacji podczas implementacji dyrektywy PSD 2. Takie rozwiązanie osłabiłoby pozycję użytkownika, czego nie można uznać za konstrukcję słuszną.

Rozważania dokonane w rozdziale IV – w związku z implementacją dyrektywy PSD 2 w projekcie nowelizacji ustawy o usługach płatniczych – pozwoliły przedstawić największą liczbę propozycji zmian *de lege ferenda*, w tym w zakresie przepisów przejściowych do tej nowelizacji.

Rozdział V dotyczy outsourcingu, którego przedmiotem są dane osobowe, zleceniodawcą dostawca usług płatniczych (administrator), a zleceniobiorcą partner outsourcingowy (podmiot przetwarzający). Ochrona danych osobowych uregulowana w ustawie o ochronie danych osobowych dozna daleko idących zmian ze względu na rozpoczęcie w dniu 25 maja 2018 r. stosowania ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO). Zmiany dotyczą nie tylko podstawowych pojęć, takich jak dane osobowe, anonimizacja czy pseudonimizacja, a także – a może przede wszystkim – nowych obowiązków nałożonych na administratorów (w tym dostawców usług płatniczych), m.in. związanych z powierzeniem do przetwarzania danych osobowych (outsourcingiem).

W wyniku przeprowadzonej analizy pojęcia „danych osobowych”, na podstawie polskich przepisów o ochronie danych osobowych w porównaniu do ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, wykazano konieczność zmiany podejścia prawnego, po 25 maja 2018 r., do dwóch sytuacji. Po pierwsze, zmiana jest niezbędna w odniesieniu do kwalifikacji informacji dotyczących jednoosobowych przedsiębiorców. **Można zaproponować dwie wykładnie motywu 14 RODO. Każda z nich prowadzi jednak do wniosku, że przepisy należy zmienić.** Pierwsza – niezbędna byłaby nowelizacja polskich przepisów w kierunku innego skonstruowania obecnego wyłączenia jawnych danych z CEIDG – służących do kontaktu – spod regulacji dotyczącej danych osobowych. Druga – należy w pełni stosować RODO do jawnych danych przedsiębiorców z CEIDG, wykorzystywanych w celach kontaktowych. Wydaje się, że prawidłowa jest, zwłaszcza w aspekcie ekonomicznej analizy prawa, interpretacja pierwsza. Po wtóre, zmiana podejścia prawnego jest konieczna, w odniesieniu do pojęcia „danych kontaktowych osoby prawnej” – wyłączonych *explicite* z zakresu ochrony w RODO, a obecnie objętych ochroną przewidzianą dla danych osobowych. **Należy w tym zakresie postulować wykładnię tego zwrotu w kierunku jego rozumienia jako jawne dane osoby fizycznej z publicznych rejestrów osób prawnych i tzw. ułomnych osób prawnych.**

W pierwszej kolejności w rozdziale V przedstawiono regulacje dotyczące umowy powierzenia do przetwarzania danych osobowych, zwłaszcza w aspekcie wzrostu obowiązków kontraktowych (niezbędnych postanowień umownych) nałożonych na administratora i podmiot przetwarzający w RODO, nie zaś zwiększenia obowiązków publicznoprawnych wobec organu ochrony danych osobowych – co należy zaakceptować. Przy umownym powierzeniu przetwarzania danych osobowych dostawca usług płatniczych może występować zarówno w roli administratora danych, jak i podmiotu przetwarzającego (partnera outsourcingowego). W obydwu przypadkach **niedopuszczalna jest tzw. instrumentalizacja tej umowy, z którą to mamy do czynienia w sytuacji, gdy obiektywnie powierzenie przetwarzania nie występuje, a strony starają się nadać takie znaczenie umowie.** *De lege ferenda* należy postulować uregulowanie w nowej polskiej ustawie o ochronie danych osobowych instytucji dalszego podpowierzenia przetwarzania danych osobowych (dalszego outsourcingu łańcuchowego). Dodatkowo wskazano na słuszość wprowadzenia *ex lege* w nowej ustawie obowiązku zachowania w tajemnicy danych osobowych i sposobów ich zabezpieczenia przez osoby upoważnione do przetwarzania danych osobowych przez administratora i podmiot przetwarzający.

W dalszej części rozdziału V scharakteryzowano publicznoprawne obowiązki dostawcy usług płatniczych związane z outsourcingiem danych osobowych. Zaliczyć do nich należy w szczególności zawarty w RODO wymóg poinformowania organu nadzoru o powołaniu przez dostawcę usług płatniczych inspektora ochrony danych, w tym w możliwym modelu outsourcingu. Wypełnienie tych obowiązków poddane zostało administracyjnemu nadzorowi właściwych krajowych organów publicznych w zakresie ochrony danych osobowych, które to organy na podstawie RODO zostały wyposażone m.in. w kompetencje do nakładania administracyjnych kar pieniężnych. W odniesieniu do wszystkich rodzajów dostawców usług płatniczych należy stwierdzić, że z dużym prawdopodobieństwem znajdzie do nich zastosowanie po 25 maja 2018 r. obowiązek wyznaczenia inspektora ochrony danych, ze względu na przesłankę głównej działalności administratora lub podmiotu przetwarzającego przy operacjach monitorowania osób, których dane dotyczą, na dużą skalę. W rozdziale V scharakteryzowano i omówiono następnie środki nadzorcze Generalnego Inspektora wobec administratora i podmiotu przetwarzającego w związku z outsourcingiem danych osobowych. Przeanalizowano ich relację do uprawnień organu nadzorczego z ogólnego rozporządzenia o ochronie danych; uprawnienia te w sposób bardziej pełny i adekwatny odnoszą się do tego zjawiska.

Na zakończenie rozdziału V omówiono zagadnienia związane z powierzeniem do przetwarzania danych osobowych do państwa trzeciego (państwa spoza EOG). Zarówno ustawa o ochronie danych osobowych, jak i RODO w sposób szczególny podchodzą do podstaw prawnych umożliwiających taki outsourcing danych osobowych. W nowelizacji ustawy o ochronie danych osobowych, która weszła w życie w 2015 r.⁶ i w RODO przewidziane zostały nowe instrumenty prawne umożliwiające takie powierzenie, takie jak standardowe klauzule umowne i wiążące reguły korporacyjne, a które zostały scharakteryzowane na potrzeby wykorzystania ich przez dostawców usług płatniczych. Wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy wskazują na odejście przez prawodawcę unijnego od nakładania na administratora nowych obowiązków publicznoprawnych wobec organu nadzoru ochrony danych osobowych związanych z outsourcingiem (powierzeniem), np. brak obowiązku informowania organu nadzoru o powierzeniu danych osobowych poza EOG czy konieczności uzyskiwania zgody organu nadzorczego na outsourcing do państwa trzeciego. Wzmocniła się za to w regulacjach unijnych rola

⁶ Ustawa z dnia 7 listopada 2014 r. o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej (Dz. U. z 2014 r., poz. 1662), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2015 r.

instrumentów prywatnoprawnych (umownych) w celu ochrony danych osobowych przekazywanych do państwa trzeciego. W tym zakresie wyraźnie widać zatem postępującą mniejszą ingerencję prawa publicznego w prawo prywatne w odniesieniu do outsourcingu, gdyż wprowadzonych zostało więcej możliwości prawnych względem – przed 2015 r. jedynej – konieczności uzyskania zezwolenia organu nadzorczego na przekazanie danych osobowych do państwa trzeciego, w modelu outsourcingu.

W zakończeniu monografii zebrano i podsumowano główne wnioski wypływające z kompleksowej analizy tematu monografii oraz odniesiono się do celów naukowych (badawczych) i tez postawionych we wprowadzeniu. We wnioskach końcowych przedstawiono również najważniejsze propozycje zmian *de lege ferenda*, opatrzone zwięzłym komentarzem wskazującym zalety nowo proponowanego brzmienia danego przepisu. Posłużyć one mogą ustawodawcy krajowemu przy pracach nad implementacją dyrektywy PSD 2, wprowadzaniem zmian do innych analizowanych ustaw dotyczących dostawców usług płatniczych w zakresie outsourcingu oraz dostosowaniem regulacji krajowej w zakresie ochrony danych osobowych do ogólnego rozporządzenia o ochronie danych.

W odpowiedzi na **pierwszy cel naukowy**, tj. czy zasadne jest, aby regulacje dotyczące outsourcingu danego rodzaju dostawcy usług płatniczych były **analogiczne dla wszystkich analizowanych kategorii dostawców usług płatniczych**, należy stwierdzić, że **w niektórych przypadkach jest to wskazane i uzasadnione, a w niektórych nie.**

Do **pierwszych przypadków należy, w pierwszej kolejności, zakwalifikować instytucję podoutsourcingu.** Nie istnieją przekonujące argumenty, aby w zakresie tak ważnej i często wykorzystywanej instytucji istniały obecnie trzy reżimy prawne dotyczące podoutsourcingu – w prawie bankowym wyraźnie dopuszczalny, w ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych zabroniony, a w ustawie o usługach płatniczych możliwy do „wyinterpretowania”, jako dopuszczalny. *De lege ferenda* należy postulować wprowadzenie we wszystkich tych trzech ustawach *explicite* regulacji umożliwiających skorzystanie przez partnera outsourcingowego z podoutsourcingu, pod warunkiem zgody danego dostawcy usług płatniczych i spełnienia wymogów prawnych, jakie ustawa przewiduje dla outsourcingu. Należy również postulować wprowadzenie wyraźnej możliwości skorzystania z dalszego podoutsourcingu (bez limitowania stopni podoutsourcingu), pod tymi samymi warunkami prawnymi, jak przewidziane dla podoutsourcingu. Wydaje się również słuszne, co zostało dowiedzione przy wykładni obowiązujących przepisów dotyczących podoutsourcingu w działalności bankowej, że powinny być one skonstruowane dla wszystkich

kategorii dostawców usług płatniczych ogólniej niż obecnie przewiduje to ustawa – Prawo bankowe.

W drugiej kolejności, do pierwszych przypadków, zakwalifikować należy – podnoszony już w literaturze przedmiotu – niezasadny i nieproporcjonalny, obowiązujący obecnie zakaz ograniczania lub wyłączenia odpowiedzialności partnera outsourcingowego wobec dostawcy usług płatniczych. Ani regulacje unijne, ani zasadnicze regulacje innych państw członkowskich, ani regulacje polskie w odniesieniu do innych sektorów na rynku finansowym (np. outsourcing w działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej) nie przewidują takiego bezwzględnego zakazu. Wykazane zostało, że regulacja ta wprowadzona w 2004 r. w odniesieniu do banków, a następnie powtórzona w ustawie o usługach płatniczych i w ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, prowadzi do spowolnienia rozwoju rynku dostawców usług płatniczych i jest krytykowana zarówno przez zleceniodawców (instytucje nadzorowane), jak i zleceniobiorców (partnerów outsourcingowych). Nie spełnia ona też testu proporcjonalności regulacji, gdyż cel zapewnienia bezpieczeństwa finansowego dostawcy usług płatniczych w relacji z partnerem outsourcingowym można zrealizować alternatywnymi, a mniej restrykcyjnymi rozwiązaniami prawnymi. Proponowane jest zatem *de lege ferenda* wprowadzenie przepisu zobowiązującego dostawcę usług płatniczych do prowadzenia adekwatnego i skutecznego rozwiązania zabezpieczającego pokrycie ewentualnych kosztów związanych z wypłatą odszkodowania z tytułu roszczeń klientów o naprawienie szkody wyrządzonej wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez partnera outsourcingowego, np. poprzez ubezpieczenie OC partnera outsourcingowego. Istnieje potrzeba wprowadzenia proponowanych zmian we wszystkich analizowanych ustawach.

Na koniec należy wskazać, że w pierwszych przypadkach mieszczą się także regulacje dotyczące outsourcingu do podmiotu z państwa spoza EOG lub jeżeli czynności mają być wykonywane przez partnera outsourcingowego na terytorium takiego państwa trzeciego (tzw. outsourcing zagraniczny). Brak jest obecnie przekonujących argumentów o niezbędności uzyskania *ex ante* zezwolenia KNF w formie decyzji administracyjnej na taki outsourcing zagraniczny przez wybrane rodzaje dostawców usług płatniczych. Regulacje takie istnieją w prawie bankowym i w ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, natomiast jest ich brak w ustawie o usługach płatniczych; nie przewiduje ich ani dyrektywa PSD 1, ani dyrektywa PSD 2, choć przewidują obowiązek poinformowania organu nadzoru o (każdym) partnerze outsourcingowym. *De lege ferenda* wskazane jest wprowadzenie

wyłącznie obowiązku notyfikacyjnego wobec KNF o chęci skorzystania z outsourcingu zagranicznego przez każdego z rodzajów dostawców usług płatniczych.

Do drugich przypadków, w których wykazane zostało, że analogiczne regulacje nie powinny być wprowadzane do wszystkich trzech analizowanych ustaw – zakwalifikować należy przepisy prawne odnoszące się do dopuszczalnego zakresu przedmiotowego outsourcingu. Każda z ustaw przewiduje inny zakres wykonywanej działalności regulowanej przez daną kategorię dostawcy usług płatniczych. Niezasadna byłaby, zatem próba jednolitego uregulowania zakresu dopuszczalnego i zakazanego outsourcingu, gdyż każdy rodzaj dostawców usług płatniczych, ze względu na przedmiot prowadzonej działalności, pełni inną rolę w systemie finansowym. Szczególnie wyraźnie można to zaprezentować na przykładzie banków, które – co do zasady – nie mogą prowadzić innej działalności niż działalność bankowa. Przeciwnieństwem są instytucje płatnicze, które mogą prowadzić inną działalność niż świadczenie usług płatniczych, jako hybrydowe instytucje płatnicze. Wskazane jest też utrzymanie pewnych różnic publicznoprawnych w systemie uzyskiwania zezwolenia (zgłoszenia do) KNF w obrębie poszczególnych rodzajów dostawców usług płatniczych, w aspekcie zakresu dopuszczalnego outsourcingu. Jako przykłady można podać m.in. konieczność uzyskiwania przez bank zezwolenia KNF na outsourcing „innych czynności” (w zakresie innych czynności bankowych niż wymienione *explicite* w przepisach ustawy - Prawo bankowe) albo konieczność wpisania agenta instytucji płatniczej do rejestru KNF. Te regulacje nie powinny w moim przekonaniu znaleźć odzwierciedlenia w pozostałych analizowanych regulacjach. Niezbędne wydaje się również zróżnicowanie obowiązków prywatnoprawnych dotyczących samej umowy outsourcingu w przypadku poszczególnych rodzajów dostawców usług płatniczych. Istotne jest to zwłaszcza w aspekcie umowy outsourcingu bankowego i obowiązków nałożonych na biegłych rewidentów partnerów outsourcingowych banku. Nakładanie takich samych obowiązków na strony umowy outsourcingu zawieranej przez inne kategorie dostawców usług płatniczych byłoby nieracjonalne, niewskazane i nieproporcjonalne.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można również sformułować tezę – będącą rozwiązaniem drugiego celu naukowego (badawczego) wskazanego we wprowadzeniu – że ustawodawca krajowy w zakresie dotychczasowych przepisów o ochronie danych osobowych, w tym odnoszących się do outsourcingu (powierzenia do przetwarzania) danych osobowych nie powinien z nich korzystać przy tworzeniu nowych regulacji uzupełniających RODO, z trzema jedynie wyjątkami. Wykazane zostało, że ogólne

rozporządzenie o ochronie danych znacznie lepiej respektuje zasadę proporcjonalności regulacji, ze względu na spójność, przejrzystość oraz celowość wprowadzanych rozwiązań prawnych dotyczących outsourcingu danych osobowych, w tym do państwa trzeciego.

Pierwszym pozytywnym wyjątkiem ustawy o ochronie danych osobowych, który powinien być uwzględniony podczas prac nad dostosowaniem polskich regulacji do ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, jest **wylączenie podmiotu przetwarzającego z definicji odbiorcy danych**. Skutkuje to brakiem konieczności, na podstawie ustawy o ochronie danych osobowych, informowania podmiotu danych o powierzeniu (outsourcingu) danych osobowych, w tym o przetwarzającym. Istnieją jednak wątpliwości, czy w myśl ogólnego rozporządzenia o ochronie danych podobnie powinno się przyjąć, że podmiot przetwarzający nie jest odbiorcą danych, o którym to należy poinformować podmiot danych. Postulować należy, zatem *de lege ferenda* ograniczenie obowiązków administratora z art. 13 i 14 RODO oraz praw podmiotu danych z art. 15 i 19 RODO, odnoszących się do pojęcia odbiorcy danych, rozumianego też, jako podmiot przetwarzający. Wydaje się, że takie ograniczenie obowiązków i praw spełniać będzie test niezbędności i proporcjonalności przewidziany w art. 23 RODO, a zarazem nie naruszy to istoty podstawowych praw i wolności. Zmiana taka przyczyni się natomiast do ułatwienia prowadzenia działalności gospodarczej, w tym przez dostawców usług płatniczych – nie będą oni musieli każdorazowo informować osoby, której dane dotyczą o nowych podmiotach przetwarzających – a jednocześnie brak takiej informacji dla takiej osoby nie wpłynie negatywnie na poziom ochrony jej danych osobowych.

Drugim przykładem, z którego powinien skorzystać ustawodawca krajowy przy dostosowaniu ustawy do RODO, jest **doprecyzowanie zakresu żądań podmiotu danych w stosunku do administratora** (dostawcy usług płatniczych). Należy, zatem postulować *de lege ferenda* wprowadzenie przepisu, aby podmiot danych mógł nieodpłatnie wystąpić z żądaniem z art. 15 RODO do dostawcy usług płatniczych (administratora) nie częściej niż raz na 3 miesiące (przewidziany w ustawie o ochronie danych osobowych okres 6 miesięcy jest zbyt długi). Takie doprecyzowanie, a zarazem w pewnym zakresie ograniczenie prawa podmiotu danych, wydaje się również spełniać test niezbędności i proporcjonalności. Nie może dochodzić do sytuacji, że prawo podmiotu danych będzie mogło być nadużywane w sposób nieuzasadniony.

Trzecim przykładem, który powinien być uwzględniony podczas prac nad dostosowaniem polskich regulacji do ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, jest **jednoznaczne przesądzenie, że do jawnych danych z CEIDG – służących do kontaktu**

– nie stosuje się, tak jak przed 25 majem 2018 r., w pełni ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, a jedynie w ograniczonym zakresie. Wskazane jest również wyraźne przesądzenie, że za „dane kontaktowe osoby prawnej”, niestanowiące danych osobowych, uznaje się jawne dane osoby fizycznej – służące do kontaktu – z jawnych, publicznych rejestrów osób prawnych i tzw. ułomnych osób prawnych.

Przeprowadzona w monografii analiza prawna zmierzała również do rozwiązania ostatniego celu naukowego (badawczego), a więc przedstawienia proporcjonalnego, a zatem postulowanego zakresu ingerencji regulacji publicznoprawnych (unijnego i polskiego prawa stanowionego i *soft law* organów nadzoru) w stosunki prywatnoprawne (umowa dostawcy usług płatniczych z partnerem outsourcingowym). Z analizy tej można wywieść wnioski o charakterze ogólnym. Wskazane jest w zakresie regulacji outsourcingu w działalności dostawców usług płatniczych zachowanie równowagi pomiędzy regulacjami prawa stanowionego i *soft law* organów nadzorczych, a łącznie wprowadzane obowiązki publicznoprawne powinny ulec stopniowej dalszej liberalizacji, w kierunkach wskazanych w monografii. Zwiększyć powinna się natomiast rola wymaganych prywatnoprawnych obowiązków (postanowień umownych) pomiędzy stronami umowy outsourcingu. Utrzymywanie przepisów publicznoprawnych, które nie przynoszą istotnych korzyści, a generują koszty po stronie stron umowy outsourcingu i organu nadzoru, nie ma uzasadnienia w myśl zasady proporcjonalności regulacji.

Przykładem przeregulowanych norm *soft law*, które powinny ulec liberalizacji, jest wymaganie, zgodnie z komunikatem Urzędu KNF dotyczącym korzystania przez podmiot nadzorowany z usług przetwarzania danych w chmurze obliczeniowej, posiadania dokumentu oceny (w formie opinii prawnej), kiedy i pod jakimi warunkami partner outsourcingowy zobowiązany będzie przekazać odpowiednie informacje organom państwa lub stronom trzecim (w oparciu o regulacje obowiązujące w kraju partnera outsourcingowego). Po pierwsze, dotyczy to nie tylko regulacji państw trzecich (spoza EOG), ale także państw członkowskich UE, które to regulacje powinny być znane KNF. Po drugie, nawet w przypadku państw trzecich przerzucanie takiego obowiązku na podmiot nadzorowany, a w konsekwencji zapewne na jego partnera outsourcingowego, jest nieproporcjonalne do zakładanego celu regulacji (ochrony tajemnic prawnie chronionych względem organów państw trzecich), gdyż KNF powinna dysponować stosownymi ocenami (opiniami) i szeroko je propagować, nie zaś przerzucać ciężar ich każdorazowego opracowania na instytucje nadzorowane.

W stosunku do stosowania zasady proporcjonalności prawa stanowionego, dowiedzione zostało, że wskazane jest przykładanie większej wagi do analizy tej zasady przy stanowieniu regulacji przez projektodawcę (m.in. przy ocenie skutków regulacji), szczególnie przy implementacji dyrektyw unijnych lub dostosowywaniu prawa krajowego do rozporządzeń unijnych. **Wykazane to zostało na przykładzie wprowadzenia na podstawie opcji narodowej z art. 32 dyrektywy PSD 2 nowego rodzaju dostawcy usług płatniczych, tj. małej instytucji płatniczej.** Trafnie projektodawca skorzystał z tej opcji narodowej, umożliwiając też małej instytucji płatniczej prowadzenie wszelkiego rodzaju działalności płatniczej na terytorium RP. Niemniej niesłusznie nie skorzystał on z możliwości ograniczenia obowiązków publiczno- i prywatnoprawnych związanych z outsourcingiem przez tę instytucję, w porównaniu do obowiązków nałożonych na instytucję płatniczą, co umożliwiała dyrektywa PSD 2. W uzasadnieniu do nowelizacji brak jest wytłumaczenia nieskorzystania przez projektodawcę z tej opcji narodowej. Przykładem proporcjonalnego rozwiązania byłoby natomiast niewprowadzanie w stosunku do małej instytucji płatniczej bezwzględnego zakazu wyłączenia lub ograniczania odpowiedzialności partnera outsourcingowego wobec niej za szkody wyrządzone klientom, a zastąpienie go możliwością wyboru alternatywnego zabezpieczającego instrumentu prawnego.

W stosunku do stosowania zasady proporcjonalności wprowadzanych norm *soft law*, powinny być one wydawane przez organy nadzorcze wyłącznie na podstawie przepisów prawa i w granicach prawa. Zasadnie, w ostatnim czasie ogólne uprawnienia dla KNF, zostały zmienione na delegacje ustawowe do wydawania rozporządzeń wykonawczych dla właściwego ministra. Elementem niezbędnym normy *soft law* (w tym każdej rekomendacji KNF) powinna być zasada „zastosuj albo wytłumacz”. Powinny być one podczas tworzenia poddawane szerokim zakresowo i czasowo konsultacjom społecznym z wszystkimi interesariuszami rynku, a także – czego obecnie brakuje – ośrodkami akademickimi.

Na zakończenie należy zwrócić uwagę, że w zakresie ewentualnego wykorzystania **wyników wpływających z monografii**, przedstawione wnioski *de lege ferenda* powinny zostać uwzględnione w trakcie prac parlamentarnych nad implementacją dyrektywy PSD 2 podczas nowelizacji ustawy o usługach płatniczych. Wypada także mieć nadzieję, że wnioski *de lege ferenda* zaproponowane w monografii dotyczące dostosowania polskich regulacji odnoszących się do ochrony danych osobowych zostaną wykorzystane podczas prac nad tymi nowymi regulacjami w związku z rozpoczęciem od dnia 25 maja 2018 r. stosowania ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Zmiany zaproponowane do poszczególnych ustaw

w zakresie outsourcingu powinny natomiast zostać wprowadzone przy okazji nowelizacji tych ustaw.

VI. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo – badawczych

(§ 4 pkt 1 rozporządzenia)

Główny obszar moich zainteresowań naukowo-badawczych koncentruje się wokół problematyki prawa gospodarczego, w tym bankowego i świadczenia usług płatniczych. Problematyka ta – zwłaszcza ze względu na ich obecną ewolucję w związku z szybkim rozwojem innowacji finansowych (tzw. FinTech) – jest ciągle i nieustająco wiodącym przedmiotem moich zainteresowań i badań naukowych. Wyniki badań w tym zakresie zostały przedstawione w publikacjach:

1. *Outsourcing w działalności dostawców usług płatniczych na tle dyrektywy w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego*, Przegląd Prawa Handlowego 2009, nr 9, ISSN: 1230-2996, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 2101), s. 42-51.
2. *Uprawnienia Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie powierzenia przez bank czynności związanych z outsourcingiem w działalności bankowej*, Monitor Prawa Bankowego 2012, nr 1, ISSN: 2081-9021, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 1628), s. 72-87.
3. *Składanie i przyjmowanie w działalności bankowej oświadczeń woli w postaci elektronicznej za pomocą rysika na urządzeniu elektronicznym*, Monitor Prawa Bankowego 2012, nr 5, współautorstwo z A. Wachowską, ISSN: 2081-9021, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 1628), s. 46-61.
4. *Cloud computing w działalności instytucji płatniczej*, Monitor Prawa Bankowego 2012, nr 9, współautorstwo z A. Wachowską, ISSN: 2081-9021, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 1628), s. 59-74.
5. *Konstytucyjność ustawowego uregulowania maksymalnego poziomu opłaty interchange*, Państwo i Prawo 2013, nr 6, współautorstwo z E. Traple, ISSN: 0031-0980, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 1793), s. 58-73.
6. *Komentarz do ustawy z dnia 30 sierpnia 2013 r. o zmianie ustawy o usługach płatniczych*. Wydawnictwo C.H. Beck, Legalis 2014, ISBN: 978-83-255-7526-7, ss. 30.
7. *Whether and how can you take advantage of reduction in interchange fees for the Polish economy? (the context of the Decision of February 26th, 2014)*, publikacja w j. polskim

- i angielskim, współautorstwo z A. Marcinkowską, Warszawa 2015, ISBN 978-83-924201-5-6, s. 470-479.
8. *Zmiany w prawie bankowym i ubezpieczeniowym w zakresie pośrednictwa finansowego w okresie transformacji ustrojowej. Część I: Prawo bankowe* [w:] *Zmiany prawodawstwa gospodarczego w okresie transformacji ustrojowej w Polsce*, T. Kocowski, K. Marak (red.), ISSN: 1899-3192, Czasopismo: *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu* 2014, nr 362, współautorstwo z M. Szaraniec, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 1979), s. 25-35.
 9. *Komentarz do rozporządzenia nr 2015/75 w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę*, współautorstwo z L. Sytniewskim i A. Marcinkowską, Wydawnictwo LEX/el. 2015.
 10. *Ustawowy zakaz wyłączenia lub ograniczania odpowiedzialności partnera outsourcingowego wobec banku* [w:] *Współczesne problemy prawa zobowiązań*, Monografie LEX, LEX a Wolters Kluwer business, A. Olejniczak, J. Haberko, A. Pyrzyńska, D. Sokołowska (red.), Warszawa 2015, ISBN: 978-83-264-8052-2, s. 113-124.
 11. *Postępowanie w sprawie wydania zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej - wybrane zagadnienia prawne*, Czasopismo: *Problemy Zarządzania Uniwersytet Warszawski* 2015, vol. 13, nr 3 (54), t. 1, ISSN: 1644-9584, współautorstwo z L. Sytniewskim, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 2037), s. 131-144.
 12. *Wpływ rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę na rynek usług płatniczych. Wybrane zagadnienia*, Europa Regionum 2016, ISSN: 1428-278X, Tom XXIX, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 696), s. 153-169.
 13. *Consumer protection under Directive 2015/2366 on payment services in the internal market—Selected issues*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie 2017, nr 8 (968), ISSN: 1898-6447, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 3007), s. 25-43.
 14. *Wybrane zagadnienia charakterystyki prawnej nowych usług płatniczych*, Przegląd Prawa Handlowego 2017, nr 12, współautorstwo z M. Synowiec, ISSN: 1230-2996, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 2101), s. 34-40.
 15. *Ustawa o usługach płatniczych. Komentarz*, wyd. 2, Wydawnictwo Lex/el. 2017, współautorstwo z A. Zalcewicz i B. Bajor.

16. *Wpływ regulacji prawnych na rozwój obrotu bezgotówkowego*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, ISSN: 1898-6447, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 3007), (oddane do druku).
17. *Specyfika działalności Poczty Polskiej S.A. jako dostawcy usług płatniczych w zakresie ochrony klienta poprzez informację. Uwagi de lege lata i de lege ferenda* [w:] *Sektory infrastrukturalne – problematyka prawna*, M. Królikowska-Olczak (red.), współautorstwo z M. Szaraniec, Wydawnictwo C.H. Beck 2018, (oddane do druku).

W wymienionych publikacjach początkowym przedmiotem zainteresowania i rozważań naukowych były regulacje prawa gospodarczego wynikające z ustawy - Prawo bankowe, pierwszej dyrektywy o usługach płatniczych (dyrektywa PSD 1), a następnie uchwalonej ustawy o usługach płatniczych, która implementowała dyrektywę PSD 1. Do przeanalizowanych zagadnień prawnych zaliczyć wypada w szczególności te związane z uprawnieniami nadzorczymi KNF: 1) w zakresie powierzenia przez bank czynności związanych z outsourcingiem, 2) dotyczące wydawania zezwoleń na prowadzenie działalności w charakterze krajowej instytucji płatniczej. Wykazywałem w nich nieadekwatność *de lege lata* niektórych rozwiązań publicznoprawnych. Dodatkowo przeanalizowałem zagadnienia prawne dotyczące składania oświadczeń woli w postaci elektronicznej w działalności bankowej oraz outsourcingu w działalności bankowej. W tej ostatniej publikacji krytykowałem obowiązujący zakaz wyłączenia lub ograniczania odpowiedzialności partnera outsourcingowego wobec banku. We wszystkich publikacjach omawiałem najbardziej aktualne dylematy prawne związane z prawem bankowym i usługami płatniczymi, w tym zwłaszcza w ostatnim czasie w kontekście wdrażanych innowacji finansowych (FinTech).

Od 2013 roku w głównym obszarze zainteresowań naukowych znalazła się także **problematyka opłaty interchange**. W sześciu publikacjach (pkt 5-8, 11 i 14 powyżej) – które tworzą cykl publikacji powiązanych tematycznie, a które uważam za drugie osiągnięcie naukowo-badawcze – wykazywałem konieczność ustawowego uregulowania zasad pobierania opłaty interchange, gdyż w tym zakresie rynek polski – w porównaniu do rynków innych krajów członkowskich UE – doznawał licznych dysfunkcji. W konsekwencji występowały na nim antykonkurencyjne zjawiska. Początkowo w publikacjach tych analizowałem zagadnienie konstytucyjności uregulowania opłaty interchange, w następnych komentowałem wprowadzone nowelizacją ustawy o usługach płatniczych maksymalne wysokości opłaty interchange, a w dalszych omawiałem przepisy uchwalonego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 w sprawie opłat interchange w odniesieniu do

transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (rozporządzenie IF Reg), a jeszcze w następnych przedstawiłem analizę orzecznictwa unijnego dotyczącego opłaty interchange (decyzji Komisji Europejskiej ws. organizacji kartowych MasterCard i VISA oraz wyroków Sądu UE (Sądu Pierwszej Instancji) i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej). Ostatnio dokonałem również oceny prawnej wpływu przepisów rozporządzenia IF Reg na rynek usług płatniczych – krajowy i unijny, po kilku latach obowiązywania już tego aktu prawnego. We wszystkich publikacjach przedmiotem moich badań naukowych była analiza proporcjonalności regulacji dotyczących opłaty interchange, gdyż z jednej strony, wydawcy kart płatniczych (obecnie głównie banki) wykazywały, że opłata interchange pozwala im rozwijać rynek kartowy (stanowi ich dochód przeznaczony na innowacje płatnicze w tym zakresie), a z drugiej strony akceptanci (sklepy przyjmujące płatności kartami płatniczymi, rzeczywiście obciążane kosztami opłaty interchange), wskazywali na nieadekwatność wysokości tej opłaty obowiązującej na terytorium RP. Z tym zagadnieniem związane jest postępowanie sądowe prowadzone po decyzji Prezesa UOKiK z grudnia 2006 r. nakładające kary pieniężne na wydawców kart płatniczych za tzw. zmnowę cenową dotyczącą opłaty interchange, które nadal się toczy, a w którym występuję jako pełnomocnik procesowy.

W ostatnich publikacjach (od 2017 roku) badałem i wykazywałem zalecane kierunki implementacji postanowień drugiej dyrektywy o usługach płatniczych (dyrektywa PSD 2), z terminem implementacji na dzień 13 stycznia 2018 r. Omówiłem i szczególną uwagę zwróciłem na nowe usługi płatnicze (PIS – *payment initiation services* oraz AIS – *account information services*) i nowe rodzaje dostawców usług płatniczych (tzw. TPP – *third party payment service providers*). Przeanalizowałem także zmienione podejście prawodawcy unijnego do ochrony klienta (w tym konsumenta) usług płatniczych w dyrektywie PSD 2 oraz wskazywałem kierunki zmian w zakresie regulowanej działalności specyficznego rodzaju dostawcy usług płatniczych, jakim jest Poczta Polska S.A.

Druga grupa moich zainteresowań badawczych wiąże się również z prawem gospodarczym, ale koncentruje się wokół problematyki ochrony danych osobowych i ochrony odnoszącej się do informacji stanowiących tajemnice zawodowe. W tym aspekcie zainteresowania naukowo-badawcze można podzielić na dwa nurty, tj. ochronę: 1) danych osobowych oraz 2) tajemnic zawodowych rynku finansowego.

Do pierwszego nurtu dotyczącego ochrony danych osobowych można zaliczyć następujące publikacje:

1. *Odwołanie zgody na przetwarzanie danych osobowych. Wybrane zagadnienia*, Dodatek specjalny do Monitora Prawniczego 2011, nr 3 [w:] *Nowelizacja ustawy o ochronie danych osobowych 2010*, G. Sibiga (red.), ISSN: 1230-6509, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 1632), s. 13-21.
2. *Przetwarzanie przez organizację pożytku publicznego danych osobowych osób, które przekazały za pośrednictwem organów skarbowych 1% podatku*, Czas Informacji: prawo nowych technologii, informacja w administracji i gospodarce 2011, nr 2, ISSN: 2081-6189, s. 31-37.
3. *Wiążące reguły korporacyjne jako podstawa prawna przekazywania danych osobowych do państwa trzeciego* [w:] *Prywatność a ekonomia. Ochrona danych osobowych w obrocie gospodarczym*, A. Mednis (red.), Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego 2013, współautorstwo z X. Konarskim, ISBN: 978-83-63093-94-5, s. 91-103.
4. *Uprawnienia wierzycieli związane z przetwarzaniem w obrocie gospodarczym danych przedsiębiorców - osób fizycznych* [w:] *Ochrona wierzyciela w stosunkach gospodarczych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu 2013, K. Szuma (red.), ISBN: 978-83-7417-766-5, s. 219-232.
5. *Dane osobowe w grach komputerowych* [w:] *Ochrona gry komputerowej. Aktualne wyzwania prawne*, E. Traple (red.), współautorstwo z L. Sytniewskim, Wolters Kluwer 2015, ISBN: 978-83-264-9323-2, s. 187-203.
6. *Rejestracja zbiorów danych po nowelizacji*, Ochrona Danych Osobowych. Aktualności. Orzecznictwo. Studia przypadków. Opracowania, styczeń 2015, nr 4, ISSN: 2391-5781, s. 11-17.
7. *Umowne powierzenie do przetwarzania danych w ustawie o ochronie danych osobowych, dyrektywie 95/46 i ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych osobowych*, Monitor Prawniczy 2016, nr 20, G. Sibiga (red.), Ogólne rozporządzenie o ochronie danych. Aktualne problemy prawnej ochrony danych osobowych 2016, ISBN: 978-83-255-9036-9, s. 35-43.
8. *Zmiany w praktyce działania instytucji finansowych na skutek ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Wybrane zagadnienia prawne* [w:] *Regulacje finansowe. FinTech - nowe instrumenty finansowe - resolution*, W. Rogowski (red.), C.H. Beck 2017, współautorstwo z L. Sytniewskim, ISBN: 978-83-255-9528-9, s. 77-91.

Przedmiotem moich rozważań naukowych w przedstawionych publikacjach była na początku m.in. problematyka prawna pojęcia „danych osobowych”, przesłanki zgody na przetwarzanie danych osobowych, licznych obowiązków nałożonych na administratorów danych, w tym obowiązków informacyjnych względem podmiotu danych oraz nowych instrumentów wprowadzonych do ustawy o ochronie danych w 2015 r. umożliwiających przekazywanie danych osobowych do państwa trzeciego. Publicznoprawna ochrona danych osobowych od 25 maja 2018 r. dozna daleko idących zmian ze względu na rozpoczęcie stosowania ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO). W konsekwencji w ostatnich publikacjach przedstawiłem wybrane, nowe obowiązki prawne wynikające z RODO nałożone na administratora lub podmiot przetwarzający, z krytyką niektórych z nich, a aprobatą pozostałych.

Drugi nurt zainteresowań naukowych dotyczy ochrony tajemnic zawodowych ustanowionych na rynku finansowym:

1. *Tajemnica prawnie chroniona w działalności bankowej*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2010 (monografia), ISBN: 978-83-255-1892-9, ss. 418.
2. *Tajemnica zawodowa świadczenia usług płatniczych*, Przegląd Prawa Handlowego 2012, nr 8, ISSN: 1230-2996, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 2101), s. 28-36.
3. *Wspólne działania marketingowe zakładu ubezpieczeń gospodarczych i zakładu ubezpieczeń na życie – wybrane zagadnienia prawne* [w:] *Kierunki rozwoju ubezpieczeń gospodarczych w Polsce. Wybrane zagadnienia prawne*, B. Gnela, M. Szaraniec (red.), Difin 2013, ISBN: 978-83-7930-012-9, s. 370-380.
4. *Beneficjent tajemnicy ubezpieczeniowej*, Prawo Asekuracyjne 2014, nr 2, wyd. Fundacja „Prawo Ubezpieczeniowe”, ISSN: 1233-5681, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 1990), s. 13-24.
5. *Tajemnica zawodowa spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej*, Monitor Prawa Bankowego 2015, nr 5, ISSN: 2081-9021, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 1628), s. 63-74.
6. *Przekazywanie informacji w postaci elektronicznej w działalności zakładu ubezpieczeń: wybrane zagadnienia* [w:] *Informacja w prawie ubezpieczeń gospodarczych*, B. Gnela, M. Szaraniec (red.), Monografie LEX, LEX a Wolters Kluwer business, Warszawa 2015, ISBN: 978-83-264-9470-3, s. 83-105.

7. *Tajemnica bankowa – aktualne regulacje oraz nowe wyzwania* [w:] *Ochrona klienta na rynku usług finansowych w świetle aktualnych problemów i regulacji prawnych*, E. Rutkowska-Tomaszewska (red.), C.H. Beck 2017, ISBN: 978-83-812-8085-3, s. 237-251.

Głównym efektem moich badań naukowych nad problematyką ochrony tajemnic zawodowych rynku finansowego była wydana – dwa lata po obronie rozprawy doktorskiej – monografia pt. „*Tajemnica prawnie chroniona w działalności bankowej*”, Wydawnictwo C. H. Beck w serii Monografie Prawnicze, Warszawa 2010. Jest ona oparta na rozprawie doktorskiej, jednak została istotnie zmieniona, z powodu wejścia w życie nowelizacji ustawy - Prawo bankowe po 2008 r., dostosowana do uwag recenzentów, jak i uzupełniona na najnowsze orzecznictwo. Monografia wypełniała istniejącą lukę w doktrynie, w której brak było monograficznego, kompleksowego przedstawienia problematyki ochrony tajemnicy prawnie chronionej w działalności bankowej. Efektem pracy był umieszczony na końcu tabelaryczny zestaw propozycji zmian *de lege ferenda*, z których niektóre zostały wprowadzone w następnych latach przez ustawodawcę do polskiego porządku prawnego. Wspomniana monografia zdobyła I nagrodę Narodowego Banku Polskiego w konkursie *Scientiae Legis Excellentia* na najlepsze rozprawy doktorskie z prawa gospodarczego.

Wskazana problematyka została również przedstawiona w kolejnych publikacjach – stanowiących wraz z monografią „*Tajemnica prawnie chroniona w działalności bankowej*” cykl opracowań powiązanych tematycznie – które uważam za trzecie osiągnięcie naukowo-badawcze, a w których przeanalizowane zostały regulacje dotyczące tajemnic zawodowych rynku finansowego, tj. tajemnicy płatniczej, tajemnicy spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, tajemnicy ubezpieczeniowej i tajemnicy bankowej (pkt 2-7 powyżej). W publikacjach tych zaproponowałem nowatorskie zmiany *de lege ferenda*, porównując i zestawiając owe tajemnice zawodowe na rynku finansowym. Omówiłem także zagadnienie dotyczące tzw. beneficjenta tajemnicy zawodowej, co obecnie ze względu na nowe usługi płatnicze ma zasadnicze znaczenie prawne.

Trzecią grupę moich zainteresowań naukowo-badawczych tworzyły, głównie ze względu na ówczesną pracę w Instytucie Administracyjno-Ekonomicznym w PWSZ w Tarnowie, kwestie związane z wykorzystaniem prawa nowych technologii w administracji publicznej. Na tę grupę składają się następujące publikacje:

1. *O świadczeniu e-usług*, IT w Administracji 2009, nr 9, ISSN: 1898-3227, s. 50-54.

2. *Organ administracji publicznej jako strona umowy o wdrożenie systemu informatycznego (IT)* [w:] *Technologie informatyczne w administracji publicznej i służbie zdrowia*, Wydawnictwo Szkoły Głównej Handlowej 2010, ISSN: 0867-7727, J. Goliński, A. Kobyliński, A. Sobczak (red.), s. 23-34.
3. *Nowelizacja ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne z dnia 12 lutego 2010 roku*, Cassus – Krajowa Reprezentacja Samorządowych Kolegiów Odwoławczych nr 56/2010, ISSN: 1427-2385, s. 33-37.
4. *Prawne aspekty nowych elektronicznych kanałów kontaktu obywatela z urzędem* [w:] *Prawno-ekonomiczne uwarunkowania rozwoju lokalnego i regionalnego*, Cz. Nowak, M. Szczerbińska-Byrska (red.), Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie 2011, ISBN: 978-83-932770-1-8, s. 95-105.
5. *Cloud computing z perspektywy administracji publicznej*, IT w Administracji 2013, nr 1, ISSN: 1898-3227, s. 24-28.

W przedstawionych publikacjach obiektem moich analiz były regulacje prawne, które oddziaływały na wdrażanie w Rzeczypospolitej Polskiej tzw. e-administracji. Przedmiotem badań naukowych było wykazanie braku dostatecznej spójności pomiędzy projektowanymi aktami prawnymi znajdującymi zastosowanie do podmiotów gospodarczych, a ich jednoczesnym oddziaływaniem na podmioty publiczne.

Kolejny mój obszar badawczy powiązany jest z przedmiotem wykładów i ćwiczeń prowadzonych w Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie – na studiach stacjonarnych, niestacjonarnych i podyplomowych – i dotyczy zastosowania nowych technologii w prawie cywilnym i prawie własności intelektualnej. Do tego obszaru należą następujące publikacje:

1. *Wadliwość oświadczenia woli składanego drogą elektroniczną*, Prawo Nowych Technologii: regulacje, interpretacje, praktyka 2008, nr 2, ISSN: 1899-0606, s. 74-81.
2. *Wystawianie faktur w formie elektronicznej. Aktualne problemy i nowe orzecznictwo sądów administracyjnych*, Monitor Prawa Bankowego 2011, nr 1, współautorstwo z T. Filipowiczem, ISSN: 2081-9021, część B wykazu czasopism naukowych (lp. 1628), s. 87-96.
3. *Kwalifikacja prawno-podatkowa umowy „dzierżawy” strony internetowej na podstawie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych* [w:] *Zastosowanie instytucji prawa cywilnego w prawie podatkowym*, B. Gnela (red.), Difin 2012, ISBN: 978-83-7641-676-2, s. 175-183.

4. *Electronic form – a special form of a declaration of will*, (in:) *Directions of private law Development. Comments on the draft of book one of the Civil Code*, academic supervision: B. Gnela, K. Michałowska, Warszawa 2014, ISBN: 978-83-7930-512-4, s. 11-21.
5. Rozdziały „Ochrona baz danych” (s. 78-83) oraz „Internet a prawo autorskie” (s. 86-95) w podręczniku akademickim „Prawo własności intelektualnej dla ekonomistów”, B. Gnela (red.), Difin 2014, ISBN: 978-83-7930-233-8, ss. 226.
6. *Oprogramowanie zawierające elementy sztucznej inteligencji. Wybrane zagadnienia prawne* [w:] *Experientia Docet. Księga jubileuszowa ofiarowana Pani Profesor Elżbiecie Traple*, P. Kostański, P. Podrecki, T. Targosz (red.), Wolters Kluwer 2017, ISBN: 978-83-8107-661-6, s. 1331-1343.

Analizy w tych publikacjach skupiały się początkowo na omówieniu i zaproponowaniu postulowanej wykładni przepisów dotyczących zagadnień prawnych związanych z instytucją podpisu elektronicznego, zwłaszcza w aspekcie wad oświadczeń woli złożonych w postaci elektronicznej. Przedstawiłem także propozycje wprowadzenia nowej formy czynności prawnej, tj. formy elektronicznej – co też zostało uczynione poprzez nowelizację w 2016 r. ustawy - Kodeks cywilny – jak i ostatnio zaznaczyłem dylematy prawne związane z ochroną programów komputerowych zawierających elementy sztucznej inteligencji, które powinien uregulować prawodawca unijny i ustawodawca krajowy. Zagadnienia prawne związane z wpływem na społeczeństwo stosowania programów komputerowych zawierających elementy sztucznej inteligencji zostały przedstawione przekrojowo, w tym w aspekcie stosowania profilowania danych osobowych.

Szczegółowy wykaz wszystkich publikacji naukowych i popularyzatorskich znajduje się w załączniku nr 4 do wniosku.

VII. Udział w konferencjach krajowych i międzynarodowych oraz wygłoszone referaty (§ 4 pkt 8 oraz § 5 pkt 2 rozporządzenia)

W ramach swoich zainteresowań naukowych brałem po otrzymaniu stopnia doktora nauk prawnych **aktywny udział – wygłaszając referaty – w wielu krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych:**

1. *Medienrechtsseminar der Schule des Deutschen Rechts, Mainz*, 9-13. Juli 2009 (w dniach 9-13 lipca 2009 r., Moguncja), seminarium zorganizowane przez

- Uniwersytet w Moguncji, Uniwersytet w Heidelbergu oraz Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, referat: *„Anwendung des polnischen Gesetzes Presserecht für elektronischen Veröffentlichungen“*.
2. Konferencja naukowa *„Prawno-ekonomiczne uwarunkowania rozwoju lokalnego i regionalnego”*, w dniach 23-24 września 2010 r. w Tarnowie, zorganizowana przez Instytut Administracyjno-Ekonomiczny PWSZ w Tarnowie, referat: *„Prawne aspekty nowych elektronicznych kanałów kontaktu obywatela z urzędem”*.
 3. *Seminar zum nationalen und internationalen Medienrecht, Lech am Arlberg (Österreich)*, 8-12. Dezember 2010, seminarium zorganizowane przez Uniwersytet w Moguncji, w dniach 8-12 grudnia 2010 r. w Lech am Arlberg (Austria), referat: *„Die Online-Durchsuchung: Entwicklung eines neuen Grundrechts?”*.
 4. Konferencja naukowa *„Prywatność a ekonomia. Ochrona danych osobowych w obrocie gospodarczym”*, w dniu 21 marca 2011 r. w Warszawie, zorganizowana przez Uniwersytet Warszawski, referat: *„Binding Corporate Rules”*.
 5. Konferencja *„Ochrona wierzyciela w stosunkach gospodarczych”* zorganizowana przez Uniwersytetu Ekonomiczny w Poznaniu, w dniach 18-20 września 2012 r. w Licheniu, referat: *„Uprawnienia wierzycieli związane z przetwarzaniem w obrocie gospodarczym danych przedsiębiorców - osób fizycznych”*.
 6. Konferencja *„Zastosowanie instytucji prawa cywilnego w prawie podatkowym”*, w dniach 7-10 października 2012 r. w Zakopanem, zorganizowana przez Katedrę Prawa Cywilnego i Gospodarczego Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, referat: *„Kwalifikacja prawno-podatkowa umowy "dzierżawy" strony internetowej na podstawie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych”*.
 7. Konferencja *„II Dzień Otwarty GIODO”*, w dniu 23 listopada 2012 r. w Krakowie, zorganizowana przez Biuro Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, referat: *„Przetwarzanie danych z jawnych, publicznie dostępnych rejestrów, z wykorzystaniem nowoczesnych technologii komunikacyjnych. Wybrane zagadnienia prawne”*.
 8. II Krakowska Międzynarodowa Konferencja Naukowa *„Ubezpieczenia w państwach europejskich. Zagadnienia ekonomiczno-prawne”* zorganizowana przez Katedrę Prawa oraz Katedrę Zarządzania Ryzykiem i Ubezpieczeń UEK, w dniach 28-29 listopada 2013 r. w Krakowie, referat: *„Wspólne działania marketingowe zakładu ubezpieczeń gospodarczych i zakładu ubezpieczeń na życie z jednej grupy kapitałowej – wybrane zagadnienia prawne”*.

9. Zjazd Katedr Prawa Uczelni Ekonomicznych „*Ustawodawstwo gospodarcze w okresie transformacji ustrojowej*”, zorganizowany przez Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, w dniach 15-17 września 2014 r. w Karpaczu, referat: „*Zmiany w prawie bankowym i ubezpieczeniowym w zakresie pośrednictwa finansowego w okresie transformacji ustrojowej*”.
10. Konferencja Central European Electronic Card „Conkarta”, w dniach 26-27 listopada 2014 r. w Warszawie, referat: „*Decyzja Komisji Europejskiej z 26.02.2014 r. w sprawie obniżki opłaty interchange dla transakcji transgranicznych stosowanych przez Visa i jej wpływ na konkurencyjność polskiego rynku acquiringowego. Czy i w jaki sposób można wykorzystać obniżkę tej opłaty z pożytkiem dla polskiej gospodarki?*”.
11. III Międzynarodowy Kongres Płatności Bezgotówkowych, w dniach 18-19 marca 2015 r. w Warszawie, zorganizowany przez Wydział Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego i Fundację Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego, referat: „*Szanse i wyzwania nowych regulacji w Polsce i Unii Europejskiej dotyczących płatności bezgotówkowych*”.
12. Zjazd Katedr i Zakładów Prawa Gospodarczego Publicznego „*Prawne instrumenty oddziaływania na gospodarkę*” zorganizowany przez Katedrę Prawa Gospodarczego Publicznego Uniwersytetu Gdańskiego, w dniach 27-30 września 2015 r. w Gdańsku, referat: „*Nowe zasady przekazywania danych osobowych do państwa trzeciego, jako instrument prawny oddziaływania na gospodarkę*”.
13. III Krakowska Międzynarodowa Konferencja Naukowa „*Ubezpieczenia w państwach europejskich. Zagadnienia ekonomiczno-prawne*”, zorganizowana przez Katedrę Prawa Cywilnego i Gospodarczego UEK oraz Katedrę Zarządzania Ryzykiem i Ubezpieczeń UEK, w dniach 26-27 listopada 2015 r. w Krakowie, referat: „*Przekazywanie informacji w postaci elektronicznej w działalności zakładu ubezpieczeń. Wybrane zagadnienia*”.
14. IV Międzynarodowy Kongres Płatności Bezgotówkowych, w dniach 22-23 marca 2016 r. w Warszawie, zorganizowany przez Fundację Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego, pod patronatem naukowym UEK, Politechniki Warszawskiej, UMK w Toruniu, Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Uniwersytetu Szczecińskiego i SGH, referat: „*Tsunami paneuropejskich regulacji prawnych*” oraz moderowanie panelu po referacie.
15. Ogólnopolska Konferencja Naukowa „*Bezpieczeństwo i ochrona klienta na rynku usług finansowych. Prawo-praktyka-problemy-potrzeby-perspektywy*”, zorganizowana przez Instytut Nauk Ekonomicznych oraz działające przy nim Studenckie Koło Naukowe

- Rynku Finansowego „Rekin” w dniach 19-20 maja 2016 r. we Wrocławiu, na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, referat: *„Tajemnica bankowa – aktualne regulacje oraz nowe wyzwania”*.
16. Ogólnopolska Konferencja Naukowa – Zjazd Katedr Prawa Uczelni Ekonomicznych *„Problematyka prawna usług”*, w dniach 19-21 września 2016 r. w Kolobrzegu, zorganizowana przez Katedrę Prawa Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego, referat: *„Wpływ rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę na rynek usług płatniczych. Wybrane zagadnienia”*.
17. Zjazd Katedr Prawa Gospodarczego Publicznego nt. *„Sektory infrastrukturalne. Problematyka prawna”*, zorganizowany przez Katedrę Europejskiego Prawa Gospodarczego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, w dniach 10-13 września 2017 r. w Przegoniu, referat: *„Publicznoprawne instrumenty ochrony klienta Poczty Polskiej S.A. jako dostawcy usług płatniczych”*.
18. VI Międzynarodowy Congress Cashless *„W kierunku świata bezgotówkowego – zmieniająca się rola interesariuszy w ekosystemie płatności bezgotówkowych”*, w dniach 20-21 marca 2018 r. w Warszawie, zorganizowany przez Fundację Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego, pod patronatem naukowym UEK, Politechniki Warszawskiej, UMK w Toruniu, Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Uniwersytetu Szczecińskiego i SGH, referat: *„Wyzwania prawne w 2018 roku na rynku usług płatniczych – z perspektywy różnych interesariuszy”* oraz moderowanie panelu po referacie.

Planowany jest również mój udział w:

19. CONGRESO 10 Y 11 DE MAYO „INNOVACIÓN TECNOLÓGICA, MERCADO Y PROTECCIÓN DEL CONSUMIDOR” (2º CONGRESO INTERNACIONAL), w dniach 10-11 maja 2018 r. w Madrycie (Hiszpania), zorganizowany przez Universitat Complutense Madrid, referat: *„Consumer protection in the revised Payment Service Directive (PSD 2)”*.

Mój udział w pozostałych 22 krajowych i międzynarodowych konferencjach naukowych i tematycznych został szczegółowo omówiony w załączniku nr 4 do wniosku.

VIII. Udział w krajowych i międzynarodowych programach badawczych

(§ 4 pkt 6 oraz § 5 pkt 1 rozporządzenia)

W czasie pracy w Katedrze Prawa Cywilnego i Gospodarczego Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie wzięłem udział w następujących programach badawczych:

1. W ramach badań statutowych Katedry pt. „**Kierunki rozwoju prawa prywatnego. Uwagi na temat I części projektu Kodeksu cywilnego, cz. I**”, (umowa nr 011/WF-KP/01/2013/S/3001), opracowanie problemu jako wykonawca: „Forma elektroniczna – forma szczególna oświadczenia woli”. Rok 2013.
2. W ramach badań statutowych Katedry pt. „**Kierunki rozwoju prawa prywatnego. Uwagi na temat I części projektu Kodeksu cywilnego, cz. II**”, (umowa nr 015/WF-KPCG/01/2014/S/4211), opracowanie problemu jako wykonawca: „Interpretacja oświadczeń woli w projekcie księgi pierwszej Kodeksu cywilnego”. Rok 2014.
3. W ramach badań statutowych Katedry pt. „**Współczesne wyzwania prawa konsumenckiego, cz. I**” (umowa nr 043/WF-KPCG/01/2015/S/5043), opracowanie problemu jako wykonawca: „Przekazywanie informacji w postaci elektronicznej w działalności zakładu ubezpieczeń. Wybrane zagadnień”. Rok 2015.
4. Międzynarodowy program badawczy Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (Katedra Prawa Cywilnego i Gospodarczego) z Uniwersytetem Mediterranea of Reggio Calabria (Katedra Prawa Europejskiego Prywatnego) we Włoszech pt. „**Implementacja konsumenckich dyrektyw Unii Europejskiej do prawa polskiego i włoskiego**”, opracowanie problemu jako wykonawca: "Consumer protection under Directive 2015/2366 on payment services in the internal market. Selected issues". Rok 2016.
5. W ramach badań statutowych Katedry pt. „**Prawne aspekty współczesnych zjawisk finansowych**”, opracowanie problemu jako wykonawca: „Wpływ regulacji prawnych na rozwój obrotu bezgotówkowego”. Rok 2017.
6. W ramach badań statutowych Katedry pt. „**Współczesne wyzwania prawa konsumenckiego, cz. III**”, opracowanie problemu jako wykonawca (wraz z M. Szaraniec): „Specyfika działalności Poczty Polskiej S.A. jako dostawcy usług płatniczych w zakresie ochrony klienta poprzez informację. Uwagi *de lege lata i de lege ferenda*”. Rok 2018.
7. W ramach badań statutowych Katedry pt. „**Proces regulacji i deregulacji na rynku finansowym w aspekcie obowiązku implementacji prawa unijnego**”, opracowywanie problemu jako wykonawca: „Sposób implementacji dyrektywy PSD 2 do ustawy o usługach płatniczych”. Rok 2018.

Szczegóły programów badawczych zostały przedstawione w załączniku nr 4 do wniosku.

IX. Osiągnięcia dydaktyczne, w tym opieka nad studentami i w zakresie popularyzacji nauki

(§ 5 pkt 8 i 9 rozporządzenia)

Od uzyskania stopnia doktora nauk prawnych prowadzę seminarya dyplomowe, na początku w Instytucie Administracyjno-Ekonomicznym PWSZ w Tarnowie, a następnie w Katedrze Prawa Cywilnego i Gospodarczego Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Do chwili obecnej egzaminy dyplomowe złożyło kilkunastu studentów, których prac licencjackich byłem opiekunem. Do tej pory wypromowałem także kilkunastu magistrów z mojego seminarium magisterskiego na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na UEK. Ponadto prowadziłem także seminarya dla studentów na studiach podyplomowych (w ramach INP PAN oraz AGH), gdzie do egzaminu końcowego przystąpiło łącznie kilku studentów, którzy napisali prace pod moim kierunkiem.

Na osiągnięcia w zakresie popularyzacji nauki składa się 12 publikacji. Wykaz publikacji popularyzatorskich znajduje się w załączniku nr 3 do wniosku.

X. Nagrody i wyróżnienia

(§ 4 pkt 7 oraz § 5 pkt 3 rozporządzenia)

Za różnego rodzaju osiągnięcia otrzymałem 5 nagród Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie w następujących latach:

1. 2014 r. – indywidualna nagroda Rektora UEK trzeciego stopnia za osiągnięcia w dziedzinie naukowej w 2013 roku.
2. 2015 r. – indywidualna nagroda Rektora UEK drugiego stopnia za osiągnięcia w dziedzinie naukowej w 2014 roku.
3. 2015 r. – zespołowa nagroda Rektora UEK pierwszego stopnia za osiągnięcia w dziedzinie dydaktycznej w 2014 roku.
4. 2015 r. – zespołowa nagroda Rektora UEK pierwszego stopnia za osiągnięcia w dziedzinie naukowej w 2014 roku.
5. 2016 r. – indywidualna nagroda Rektora UEK trzeciego stopnia za osiągnięcia w dziedzinie naukowej w 2015 roku.

Dodatkowo otrzymałem następujące nagrody i wyróżnienia:

1. Narodowego Banku Polskiego za pierwsze miejsce w konkursie *Scientiae Legis Excellentia* w kategorii rozprawy doktorskie z prawa gospodarczego napisane

- z wykorzystaniem ekonomicznej analizy prawa i badań empirycznych za dysertację doktorską „*Tajemnica prawnie chroniona w działalności bankowej*” w 2010 roku.
2. **Grant uczelniany Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie** na Badania Młodych Naukowców (BMN) oraz Uczestników Studiów Doktoranckich, tytuł projektu: „*Outsourcing na rynku usług finansowych*” w 2013 roku.
 3. **Czwarte miejsce w konkursie Rising Star Prawnicy – liderzy jutra 2013** zorganizowanego przez Dziennik Gazeta Prawna i wydawnictwo C.H. Beck w 2014 roku.

XI. Wykonanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie oraz udział w zespołach eksperckich

(§ 5 pkt 12 i 13 rozporządzenia)

Od 2009 roku sporządziłem wiele ekspertyz dla Fundacji Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego (FROB), gdzie jestem ekspertem prawnym (<http://frob.pl/o-nas-2/eksperci/>), przedstawianych jako stanowiska FROB w ramach prac ministerialnych i parlamentarnych dotyczących licznych nowelizacji ustawy o usługach płatniczych i innych ustaw rynku płatniczego (m.in. <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12298151/12432056/12432059/dokument293619.pdf>).

Brałem czynny udział w Zespole Roboczym ds. Opłaty Interchange przy Radzie ds. Systemu Płatniczego w Narodowym Banku Polskim (NBP), którego przedmiotem prac było przeprowadzenie analizy możliwości dokonania zmian w zakresie struktury i wysokości opłaty interchange w Polsce. Prace zespołu trwały w latach 2011-2012. Rezultatem prac jest Raport NBP: https://www.nbp.pl/systemplatniczy/obrot_bezgotowkowy/interchange.pdf.

Uczestniczyłem w dniu 9 grudnia 2016 r. w spotkaniu zespołu eksperckiego (naukowego) *ad hoc* w Ministerstwie Cyfryzacji (MC) wraz z wygłoszeniem referatu. Przedmiotem spotkania było zaprezentowanie zamówionych przez MC referatów, przez zaproszonych pracowników naukowych zajmujących się problematyką ochrony danych osobowych. Referaty dotyczyły zasadności wdrażania tzw. opcji narodowych przy dostosowywaniu ustawodawstwa krajowego do unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO).

Biorę od 2017 r. do chwili obecnej czynny udział z ramienia Polskiej Izby Ubezpieczeń w pracach Zespołu roboczego ds. rozwoju innowacji finansowych (FinTech) przy Komisji Nadzoru Finansowego. Przedmiotem prac Zespołu jest usuwanie barier dla rozwoju FinTech.

Pierwszy raport został opublikowany w listopadzie 2017 r.:
https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/prezentacja_FinTech.pdf.

Pozostałe ekspertyzy oraz szczegółowy wykaz udziału w zespołach eksperckich znajduje się w załączniku nr 4 do wniosku.

XII. Staże w zagranicznych ośrodkach naukowych lub akademickich

(§ 5 pkt 11 rozporządzenia)

Dotychczas uczestniczyłem w następujących pobytach (stażach) w zagranicznych ośrodkach naukowych i akademickich: 1) **Universität Mainz** (Niemcy) w październiku 2010 r. i w październiku 2011 r. – pobyty naukowe, 2) **Instytut Maxa Plancka w Monachium** (Niemcy) we wrześniu 2012 r. – kwerenda biblioteczna w Max Planck Institut für Immaterialgüter- und Wettbewerbsrecht. W maju 2018 r. będę uczestniczył w programie Erasmus+ na **Universität Complutense Madrid** (Hiszpania).

Szczegółowe wskazanie staży w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich znajduje się w załączniku nr 4 do wniosku.

XIII. Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych

(§ 5 pkt 7 rozporządzenia)

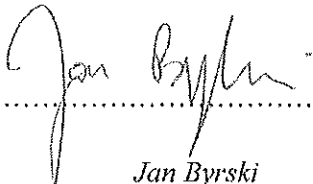
Od 2005 r. jestem członkiem **Izby Adwokackiej w Krakowie**, najpierw jako aplikant adwokacki, a później adwokat. Od 2009 r. pełnię rolę eksperta prawnego **Fundacji Rozwoju Obrotu Bezgotówkowego (FROB)**, uczestnicząc w imieniu FROB w pracach legislacyjnych związanych z regulacjami rynku płatniczego. Od 2016 r. wspieram w **Polskiej Izbie Ubezpieczeń (PIU)** grupę ekspertów ds. wdrożenia RODO, uczestnicząc z ramienia PIU w pracach legislacyjnych dotyczących regulacji ochrony danych osobowych w działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz biorę w imieniu PIU czynny udział w pracach Zespołu roboczego ds. rozwoju innowacji finansowych (FinTech) przy KNF. Od 2017 r. jestem członkiem akademickim (*Higher Education Member*) w *International Association of Privacy Professional* (IAPP) oraz Wiceprzewodniczącym Komitetu FinTech w **Polskiej Izbie Informatyki i Telekomunikacji (PIIT)**. Od 2018 r. jestem członkiem rzeczywistym w **SABI - stowarzyszenie inspektorów ochrony danych**.

XIV. Plany naukowe

W najbliższej przyszłości zamierzam podjąć pracę naukową nad **komentarzem do nowelizacji ustawy o usługach płatniczych**, która będzie efektem implementacji drugiej dyrektywy o usługach płatniczych (dyrektywy PSD 2). Planuję również uczestnictwo w większym zespole badawczym opracowującym **komentarz do nowej polskiej ustawy o ochronie danych osobowych oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o ochronie danych osobowych** (ustawy zmieniającej poszczególne regulacje w przepisach ustaw sektorowych dotyczących ochrony danych osobowych). Prace rozpoczną się po uchwaleniu tych aktów prawnych.

We wrześniu 2018 r. na zaproszenie *European Legal Studies Institute Osnabrück (ELSI-Lehrstühle)* mam zaplanowane wygłoszenie referatu na **Universität Osnabrück** (Niemcy) dotyczącego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Zamierzam także kontynuować współpracę z **Uniwersytetem Mediterranea of Reggio Calabria** (Włochy), gdzie mam w planach udział w programie Erasmus+ w 2019 r., aby w jego ramach poprowadzić na tej zagranicznej uczelni wykłady.

Kraków, dnia 3 kwietnia 2018 roku

.....
Jan Byrski

